

Napút-füzetek

91.

Novotny Gergely

Háromkirályok

Színmű három felvonásban

Szereplők:

Napkeleti bölcsek:

*Gáspár
Menyhért
Boldizsár*

Heródes

Heródes tanácsadói: 1, 2, 3

Tiszt

Katonák: 1, 2, 3, 4

Asszonyok: 1, 2, 3

Hóhérok: 1, 2, 3

Gyerekek

és még sokan mások

(A színpad meseszerű, a háttérben piramis, tévétorony, felhőkarcolók, kábelhíd, Memnon-szobor, neonfények, de mindez játékosan, stilizálva. Egy gyerek bot végén lógó lökhajtásos repülőgépet lenget keresztül a színen. A Háromkirályok papírtevének és papírszáron kocognak egy helyben, miközben beszélgetnek.)

1. FELVONÁS

1. kép

GÁSPÁR Kik vagyunk?

MENYHÉRT Mi a bajod, Gáspár?

GÁSPÁR Azt kérdeztem, Menyhért, hogy tulajdonképpen kik vagyunk.

MENYHÉRT Egyes szerzők és szakírók szerint súlyosan elmebeteg, aki nem tudja saját magáról, hogy kicsoda. A tudathasadás biztos jele, Gáspár barátom.

GÁSPÁR Miért? Talán a bölcsek nem azért keresik, hogy honnan származunk, kik a rokonaink, hogyan gondolkodunk, honnan örököltük a testünket és az eszünket, mert nem tudják? Ha tudnák, nem keressék.

MENYHÉRT Azt várod, hogy erre most mind válaszoljak?

GÁSPÁR Csak annyit kérdeztem, hogy kik vagyunk. Mit tudsz erre mondani?

BOLDIZSÁR Mondd meg neki, Menyhért, hogy mi vagyunk a napkeleti bölcsek, akik nem tudjuk ugyan, hogy kik vagyunk, de legalább keressük.

MENYHÉRT Annyit mondhatok, ha téged ez megnyugtat, hogy itt ballagunk a csillag irányításával a sivatagban, és mi vagyunk a napkeleti bölcsek.

GÁSPÁR Mondd, mitől vagyunk mi bölcsek?

MENYHÉRT Ezen ne törd a fejed, Gáspár. Azért vagyunk bölcsek, mert bölcsnek tartanak minket.

BOLDIZSÁR És mivel mi vagyunk a bölcsek, nagyon komolyan viselkedünk.

MENYHÉRT Lassan járunk.

BOLDIZSÁR Mély hangon beszélünk.

MENYHÉRT Nem nevetünk fennhangon, legföljebb bölcsen mosolygunk.

BOLDIZSÁR Ha megszólalunk, világra szóló kijelentéseket teszünk.

MENYHÉRT Nem foglalkozunk apróságokkal és esendőségekkel.

BOLDIZSÁR Csak fontos, világgraszoló dolgokkal.

GÁSPÁR Ha így van, akkor most ropjuk el a bölcsek sivatagi táncát.

(Mind a hárman együtt ropják és mondják.)

Bevágok és kivágok,
mi vagyunk a királyok,
hogy a poharakba
tisztá vizet töltsék,
jól jegyezzétek meg,
mi vagyunk a bölcsek,
homokdombról lelátok,
jönnek a bölcs királyok,
hogy turistaútra
rengeteget költsek,
azt mi megtehetjük,
költsenek a bölcsek.
Bevágok és kivágok,
mi vagyunk a királyok.

2. kép

1. KATONA Mi vagyunk a katonák, a katonák pedig gépek.

2. KATONA Emberből összeállított szerkezetek.

3. KATONA A gépet a fővezér kívülről irányítja, és a gép jól működik, ez a jól működés pedig annyit jelent, hogy éppen úgy működik, ahogyan a vezér akarja.

1. KATONA Ha jó katonák vagyunk, jól működő gépek vagyunk.

2. KATONA Parancsolnak nekünk. A tábormokunk parancsol.

3. KATONA És mi ezt a parancsot gondolkodás nélkül teljesítjük.

1. KATONA A jó katona nem gondolkodhat, hogy a parancs jó-e vagy rossz.

-
2. KATONA Csak azon gondolkodhat, hogy hogyan kell a parancsot.
 3. KATONA a legpontosabban, legügyesebben és leglelkiismeretesebben teljesíteni,
 2. KATONA hogy büszke lehessen rá a katona, hogy jó katona.

1. KATONA Nóta.

(Együtt.)

Ha megteszem, jó vagyok,
mi vagyunk az angyalok,
úgy vagyok én programozva,
hogy parancsra ugrándozzak,
engedelmeskedem szépen,
részt vettem a kiképzésen,
ha megteszem, jó vagyok,
mi vagyunk az angyalok.

3. kép

HERÓDES Uralkodom és politizálok.

A nép és a rend érdekében uralkodom és politizálok, mert ha nem uralkodnék és politizálnék, nem lenne rend, és az nem lenne érdeke a népnek. Az égi és a földi hatalmak úgy rendelkeztek, hogy én uralkodjam, politizáljak, és így aztán égi és földi akaratból vagyok a nagy király, aki uralkodik és politizál. Az égi és földi legnagyobb és legtisztább akaratok megvalósítója vagyok. Tehát nagy király vagyok és uralkodom. Akkora nagy király vagyok, hogy az én dologomba nem pofázhat bele senki, mert az én szavam szent. Amit én mondok vagy teszek vagy ajánlok, az szent, és a nép érdeke. A nép érdeke, hogy engem szolgáljon és nekem engedelmeskedjen, mert ez az égi és földi rend, és ha én kivégeztek valakit vagy kitüntetek, az jó kivégzés lesz és jó kitüntetés, mert én parancsoltam, és az én parancsom

a felsőbb és végső hatalmi érdek. A rendnek az az alapja, hogy én parancsolok, és ők végrehajtják, mert nem véletlenül kerültem ebbe a pozícióba. Közvetlen kapcsolatban vagyok azokkal, akiktől a hatalom, vagyis a kinevezés függ, és engem neveztek ki, vagyis kiválasztott a világ és a Teremtő. A világ alkotója engem választott ki. Azokkal vagyok jóban, akikkel jóban kell lenni, és én úgy vagyok jóban azokkal, akikkel jóban kell lenni, hogy az a leghasznosabb nekem és a népemnek. Mert a népemnek az a leghasznosabb, ha nekem jól megy. A jólétük alapja, hogy engem imádnak, és mindent megtesznek, amit én a saját érdekében elrendelek, mivel nekik az a legelőnyösebb, ha engem istenítenek, imádnak, kiszolgálnak. Én vagyok a legbölcsebb, a kiválasztott, a világ teremtőjének akarata, a nagy uralkodó.

Heródes a duda dodó,
én vagyok az uralkodó.
Ezek a végzetes kezek
kineveznek, kivégeznek.
Szól a dicsőítő ének,
jutalmazok, elítélek,
ezek a jók, azok gazok,
elítélek, jutalmazok.
Az isteni lábam fárad
alattvaló-rugdosásban,
és úgy száll a kegyem-begyem,
ahogy én azt megengedem.
Én vagyok az uralkodó,
Heródes a duda dodó.

4. kép

GÁSPÁR Mi bölcsek vagyunk, és a jelekből jeleket tudunk kiolvasni.

MENYHÉRT A közönséges dolgokba is bármit bele tudunk magyarázni.

BOLDIZSÁR Üzenetet rejtenek nekünk a közönséges dolgok is,

GÁSPÁR mint például a lószar, a csillag vagy a ganajtúró bogár ganaja,

BOLDIZSÁR mert mindez másnak közönséges dolog, de nekünk ki nyilatkoztatás, és mi tudunk a jelekből olvasni, mert van érzékünk hozzá.

MENYHÉRT Megvan hozzá a képességünk is, mert mi bölcsektől tanultuk a bölcsességet.

GÁSPÁR Érzék, képesség és képesítés együtt.

BOLDIZSÁR És pontosan tudjuk, hogy valami, ami másnak semmit nem jelent, valójában mit jelent. Lószar vagy csillag, vagy mondjuk akasztott ember, ami másnak nem jelent semmit sem, az nekünk jel és üzenet.

GÁSPÁR Ilyen különösen gondolkodunk mi, bölcsek.

5. kép

1. **KATONA** Mi lelkiismeretesek vagyunk és jók.

2. **KATONA** Abban áll a mi jószágunk, hogy jól működünk, mint ahogy a gépek jól működnek.

3. **KATONA** És tiszta a lelkiismeretünk.

1. **KATONA** Aki helyesen és szorgosan engedelmeskedik, annak tiszta a lelkiismerete.

2. **KATONA** És okosak is vagyunk, mert megértjük a parancsot. A mi okosságunk az, hogy megértjük a parancsot és okosan teljesítjük.

3. **KATONA** Mert nem abban áll az okosság, hogy megbíráljuk vagy mérlegeljük a parancsot, jó-e vagy rossz, hanem abban, hogy a legügyesebben és leghatásosabban teljesítjük.

1. **KATONA** Mert mi jó katonák vagyunk, sorakozunk, vigyázban állunk, egyszerre mozgunk, egyszerre lépünk és egyformán értjük a parancsot, mert egyformán gondolkozunk.

HERÓDES Király vagyok, vagyis én parancsolok. Szükség van valakire, aki parancsol. De még parancsolnom sem kell, azzal sem kell fárasztanom magam, mert elég, ha elvárok és bírálok. Olyannak születtem, aki tud parancsolni, aki rátermett a parancsolásra, és mindenki másnak az az érdeke, hogy engedelmeskedjen, mert ha nem, megkeserüli. Kell is nekik ez az engedmesség, mert kell nekik valaki, aki ugráltatja őket és parancsol nekik, mert különben nincs miért éljenek. Azért élnek, hogy engedelmeskedjenek, ez adja az életük értelmét. Tőlem kapják meg a maguk kis pozícióját, attól függően, hogyan engedelmeskedtek. Tehát az életük értelme a nekem engedelmeskedés, és azáltal van értelme az életüknek, hogy nekem engedelmeskednek, és ha nem engedelmeskednének, összeomlanának, mert nem lenne többé értelme az életüknek. Nem tudnának mihez igazodni. Én vagyok, aki értelmet adok, erre születtem, és így rendeltetett, ehhez nekem adottságom, pozícióm és a legfőbb alkotótól kiválasztottságom van.

6. kép

GÁSPÁR A bölcs ember az orra után megy, vagy ha nem, akkor kiválaszt egy csillagot.

MENYHÉRT Az is majdnem olyan, mintha az orra után menne. Hiszen a csillagot is ő választotta ki.

BOLDIZSÁR Az orr választotta ki a csillagot, és így csak elnevezés kérdése, hogy az orrunk után megyünk, vagy a csillag után.

GÁSPÁR De az orr említése nélkül szebben hangzik a dolog.

MENYHÉRT És a csillag mégiscsak egy felsőbb és magasabb hatalom jelzése, és így több, mint mi vagyunk.

BOLDIZSÁR Ezért csillagra hivatkozunk akkor is, ha az orrunk után megyünk.

7. kép

1. **KATONA** Nagyon jó kedvünk van, mert tiszta a lelkiismeretünk.

2. **KATONA** Becsületesen lemészároltuk az ellenséget, felgyújtottuk a házeit, leromboltuk a falait, és karddal apróra vagdostuk az embereket.

3. **KATONA** Mert mi értelmesen és ügyesen tudjuk a parancsot végrehajtani.

1. **KATONA** És aki ügyesen és lelkiismeretesen tudja a parancsot végrehajtani, annak tiszta a lelkiismerete, az nyugodt lehet, hogy megdicsérik, és a főnökségtől a fizetést és a megbecsülést is megkapja.

2. **KATONA** Nálunk a tisztességes munka lelkiismeret kérdése.

3. **KATONA** Múltkor könyörgött nekem egy asszony, hogy ne szúrjam le, és a gyerekét se vágjam ketté, de én lelkiismeretes vagyok, és ha azt parancsolták, akkor ketté-

vágom, mert a becsületem tiltja, hogy ne engedelmeskedjem és ne vágjam ketté.

1. **KATONA** Mert mi katonák vagyunk, mégpedig megbízható és jó katonák, és engedelmeskedünk.

8. kép

HERÓDES Engem az Atyaúrsten tett ide, ahol vagyok, erre bizonyítékaim vannak. Ki a fene tett volna ide más? Ha nincs olyan baromi mázlim, hogy uralkodónak tesznek ide, akkor engem végeznek ki, és nem én végzek ki másokat. Ez nem lehet véletlen. Mert tulajdonképpen mi a mázli? A mázli nem más, mint az Atyaúrsten. Vagy csak nem akard istentelen módon azt állítani, hogy a szerencsén múlik minden? Véletlen nincs, csak Isten akarata. Tehát nem véletlenül kerültem ide. Véletlen nincs, Atyaúrsten viszont van, és ha a véletlenben hiszel, és nem az Atyaúrstenben, azt megkeserülöd. Szép is lenne, ha véletlenek lennének az ilyen fontos dolgok, mint az én szerencsém, és nem az Atyaisten akarata. Az Atyaisten mindenható, tehát ő akarta, hogy én itt legyek, ahol vagyok, és én parancsoljak, és én ezt meg is becsülöm, és kijelentem, hogy aki nem becsüli meg az Atyaisten akaratát, hanem azt mondja rá, hogy vak véletlen, az megkeserüli, mert kivégzem. Vagyis kivégeztem, mert nekem erre hatalmam van, és aki hatalmat adott, az jogot is adott, hogy megvédjem a hatalmamot és gyakoroljam. Az Atyaúrsten akarata teljesül, amikor én azt csinálom, ami tetszik nekem, azt csinálom, ami nekem kellemes, ami nekem jó.

9. kép

BOLDIZSÁR Bandukolunk.

GÁSPÁR A tevék is bandukolnak.

MENYHÉRT Gubbasztunk a tevéken, amíg a tevék és a szamarak bandukolnak.

BOLDIZSÁR Megyünk az orrunk után, vagyis a csillag után, ami mindegy, de úgy mondjuk, ahogy jobban hangzik

GÁSPÁR Mert fontos a jó hangzás.

MENYHÉRT Te, Boldizsár, valld meg nekem őszintén, szeretsz te bandukolni a sivatagban ilyen sok korlátolt, irigy, szar nép között? Jó ez neked, hogy gubbasztasz a tevéden?

GÁSPÁR Hagyjad csak. Otthon unatkoztunk, és a sors rendelése az, hogy az orrunk után, vagyis a csillag után menjünk a sivatagban.

MENYHÉRT Mástkülönben jól érzem magam, mert miközben bandukolok, mindig az jár az eszemben, hogy valami jobbal találkozom, viszont ha nem bandukolnék, akkor eleve lemondanék a csodálatos tapasztalatokról.

BOLDIZSÁR Ez bizony elég nagy marhaságnak hangzik, de nem mosolygunk. Nem mosolygunk és nem röhögünk, mert bölcsek vagyunk, és a bölcsekhez nem illik a röhögés, csak a komoly viselkedés.

GÁSPÁR Szerintem ez tömény képmutatás. Megjátsszuk magunkat, nem gondoljátok?

BOLDIZSÁR Nem igaz. Tőlem minden képmutatás távol áll.

MENYHÉRT Miféle képmutatásra gondolsz?

GÁSPÁR Kedvünk volt erre a turistaútra, és kitaláltuk hozzá az ürügyet.

MENYHÉRT Erre nem is gondoltam.

BOLDIZSÁR Mert nem is igaz. Cini-kusan piszok kijelentésnek tartom. Nem csupán látomásunk volt, és küldtek bennünket, hanem látni is akartuk a világ csodáját, mielőtt felkapta volna a reklám és a propaganda.

MENYHÉRT Olyan szépen mondd, Boldizsár, olyan szépen, hogy kippotyán a könnyem.

GÁSPÁR Neked mindig tetszik, amit Boldizsár mond. De azért nekem is igazam van. Lehet, hogy cini-kusnak tartotok, de szerintem csak realista vagyok.

MENYHÉRT Utálom, Gáspár, a realizmusodat. De miért tartasz velünk, ha azt hiszed, hogy mi csak álmodozunk bele a nagy sárga sivatagi levegőbe?

GÁSPÁR Mert szükségetek van rám. És mert összetartozunk.

10. kép

1. **KATONA** Furcsa, hogy eleinte az eleven emberek felnevelése nem esett jól, és azt is mondhatnám, hogy ügyetlenkedtem.

2. **KATONA** Röhøj, ha arra gondolok, hogy milyen ímmel-ámmal fogtam kezdetben hozzá. Talán lusta voltam, talán kedvetlen, mert még ismeretlen volt ez a fajta becsületes engedelmesség.

3. **KATONA** Még nem jött magától, még nem tudtam, hogy mennyire megnyugtát a lelkiismeret, ha becsületesen engedelmeskedem. És ha nem is ellenkeztem, de húzódoztam és ügyetlenkedtem.

2. **KATONA** Ma már röhøjök rajta, hogy milyen kétbalkezes és nehézkes voltam, de ahogy a lelkiismeretemet követve teljesíttem a parancsot, éreztem, hogy fog ez menni.

-
1. KATONA Megy ez, becsületesen, lelkiismeretesen, ahogy a nálunk okosabbak és hivatottabbak, akiket a nép és az Atyaúrsten kiválasztott, elrendelték. Megy ez, kérem szépen, mint a karikacsapás.
3. KATONA Ahogy ügyesedtünk, egyre könnyedebben vágtuk le a fejeket, a gyerekeket is ketté, ahogy parancsolták, akkor már ismertük a begyakorolt mozdulatokat, és tudtuk, hogy utána megdicsérnek, kitüntetnek, ölelgetnek, mert jó munkát végeztünk, és teljesítettük az Úr akaratát.

11. kép

GÁSPÁR Mi tulajdonképpen nemcsak azért vagyunk bölcsek, mert úgy viselkedünk. Nagyon sokan kiviselkedik a bölcsességet, amivel azt akarom mondani, hogy úgy viselkednek, mintha bölcsek lennének, és ezzel a viselkedéssel már el is hitetik magukról, hogy azok.

MENYÉRT Nálunk ennél többről van szó. Nálunk a viselkedés csak másodlagos, és ezért időnként a mi viselkedésünk nem olyan meggyőző, mint akik csak a viselkedésre összpontosítanak. De nem ez a legfontosabb.

BOLDIZSÁR Mi akkor is bölcsek vagyunk, ha vannak, akik nem tartanak annak minket. Mert a mi bölcsességünk belegyalogol a jövőbe.

MENYHÉRT Bízunk benne, hogy a mi bölcsességünket a jövő fogja visszhangozni.

GÁSPÁR Nem mintha a többiek nem a jövőbe gyalogolnának bele.

MENYHÉRT Ők azonban nem tudják, hogy mibe léptek, és hogy mi felé gyalogolnak vagy mennek tevéháton.

BOLDIZSÁR Mi viszont tudjuk, hogy belegyalogolunk, tudjuk, hogy az a végtelenül bizonytalan, amibe tevéháton bandukolunk, a jövő.

GÁSPÁR Az a kis jelentéktelen, amiből lesz valami.

BOLDIZSÁR Ami jelenleg még semmi, ami teljesen üres, az a jövő.

MENYHÉRT Viszont aki azt hiszi, hogy a jelenben topog és nem a jövőbe tapos, az nem bölcs, hanem seggfej.

GÁSPÁR Ezért minálunk másodrendű a bölcs viselkedés.

BOLDIZSÁR Bár bölcsen viselkedünk, de ennél lényegesebb, hogy tapossuk a homokot, és gubbasztunk a tevé és a szamarakon, bandukolunk a jövőbe, és mindezt tudjuk.

12. kép

HERÓDES Figyelem az érdekeimet, mert az én érdekem a világ érdeke is. Áhíthatos és hívő ember vagyok, aki tisztelem az Atyaúrsten mindenhatóságát, és az ő tiszteletére azt állítom, hogy véletlen nincs, csak az ő akarata, és ha az ő akarata az volt, hogy én legyek az úr és a parancsoló, akkor teszem, ami nekem tetszik, mert az Atyaúrstennek úgy tetszett, hogy engem tegyen ide. Az áhíthat és az Atyaúrsten akaratában való megnyugvás, a béke és igazság szeretete és a csorbíthatatlan becsület alapján tehát azt teszem, ami az érdekem, mert az én érdekem az Isten akarata.

13. kép

MENYHÉRT Nem kell róla beszélni, mert könnyen érzélgőssé válik az ember, de azért valljuk be, hogy az anyai szeretet a legfontosabb a világon. Nincsen fontosabb az anyai szeretetnél, hiszen attól maradunk életben a legkiszolgáltatottabb időszakban,

GÁSPÁR és ez a leguniverzálisabb érzés, és bármit pofáznak is egyesek, az anyai érzés a tanítómestere minden szeretetnek. Még akkor is, ha vannak ronda, önző, szeretet nélküli anyák is.

BOLDIZSÁR Nagy ritkaság, de vannak természetellenesek is.

GÁSPÁR Ki a fene akar foglalkozni az eltévelyedettekkel?

MENYHÉRT Hiszen idehallatszík a kutya véget nem érő vonyítása. Vonyít, mert elásták a kölykeiket.

GÁSPÁR Mikor anyámat körülvették az orvosok, és tombolva tépték a betegség kínjai, bevittem hozzá a féléves kisfiamat, és a mellette levő üres ágyra fektettem. Anyám látta, és ott a halála előtt két nappal azt mondta, hogy ha ránéz arra a kisgyerekre, minden szenvedését elfelejti. A gyerek pedig nevetett és játszott a lábával, mert úgy érezte, hogy jó helyen van, hiszen a szülei jó helyre viszik, mert jót akarnak neki.

BOLDIZSÁR A cinkéről tanulságos családtörténetem van. Függet tartok a kertemben, és cinkék költöztek bele, szaporodott a család, és a szülők hordták a bogarat, ahogy kell, aztán mikor egy nap kimentem a kertbe, az egyik cinke szólt a fáról, mintha hozzám beszélt volna, és én mondtam neki, hogy nem zavarom, nem akarom zavarni az etetésben, csak

levágok egy-két virágot a kertben, aztán megyek tovább, de ő mondta megállás nélkül, és én a csengő és vidámra hangszerelt kiáltásban is meghallottam a szomorúságot, vagyis segélykiáltást, hiszen szegénynek ilyen csilingelő a hangja, mindent ezzel az ezüstcsengettyűvel kell kifejeznie, és hiába mondtam neki, hogy ne aggódjon, hamar elmegyek, mert ő csak mondta, én meg csak néztem, ahogy ott ült az ágon, közeli ágon, és mondta egyfolytában, nekem mondta, és nézett rám a kicsi fekete gombszemével, míg megértettem végre, hogy valami baj van, odamentem a fészkéhez és belenéztem, és ott feküdt öt kis döglött fióka, és megtudtam, hogy a párja elpusztult, és ő már egyedül nem tudta a szaporulatot felnevelni, és most mindenkit elvesztett, és ott sírt nekem az ágon a csengő hangján, mert nem volt más hangja, és nem tudta másnak mondani, csak nekem, de én is olyan süket és tehetetlen voltam, mint az istenek.

GÁSPÁR Miközben a halál megállás nélkül arat, az anyai szeretet népesíti be a földet. Legtöbbször hangja sincs, csak mossa a pelenkát, tisztába tesz, szoptat, elkészíti az ebédet, figyel, hogy hogyan lélegzik, forgolódik-e, észrevett-e valamit a gyermek, megtanul-e járni, jön-e a foga, mit jelent a sírása, mikor tanulja meg az első jeleket, mikor ért meg valamit és mikor tudja az első szót ügyetlenül kimondani, mikor jelzi, hogy felismerte az arcot, és mikor tombol lilán féktelen dühében, hogy felkészüljön erre az életre.

BOLDIZSÁR Mert a halálba megyünk ugyan, de az életre készülünk,

erre valók a tipegések és a torna-
gyakorlatok.

MENYHÉRT A nyúl is a futásra készül,
az alomkészítésre, a fülhegyezés-
re, a kicsik elrejtésére és a roha-
násra a homokbuckák között, nem
arra, hogy etesse a rókát és a sast
a húsával, míg végül a csontjait a
hangyák tisztítják fehérre.

GÁSPÁR Azt kérdem tőletek, Meny-
hért és Boldizsár, hogy van-e
szébb a születésnél, és annál a
bizalomnál, ahogy az élőlények
belépnek ebbe a világba, anélkül
hogy tudnák, mi vár rájuk, mit
kell tenniük és mit tesznek velük?
Anélkül, hogy tudnák, mi a rendel-
tetésük?

14. kép

1. **TANÁCSOS** Az anyasági segílyt
csökkentettük
2. **TANÁCSOS** Kérjük azokat a kis-
mamákat, akik egyedül nevelik
gyermeküket, hogy igényüket je-
lentsék be időben.
3. **TANÁCSOS** Kutyából nem lesz
szalonna. Az alma nem esik mesz-
sze a fájától. Fiamnak mondom,
menyem értsen belőle.

15. kép

GÁSPÁR Amúgy az utóbbi időben
úrrá lett a súlytalanság. Kutyákat
láttam repülni az égen.

MENYHÉRT Állítólag rosszat jelent.

GÁSPÁR Bármire rámondhatod,
hogy rosszat jelent, biztos lehetsz,
hogy a rossz bekövetkezik.

BOLDIZSÁR Öreg barátaim, hova a
fenébe szállt belőletek a bizalom,
miért nem tudtok legalább annak
örülni, hogy békésen kocogunk

teveháton ebben az embertelen
sivatagban, nem üldöz minket
senki, fájdalmaink nincsenek, és
bölcsen fecsegünk, mert fecseg-
hetünk? Disznóság lenne sirán-
koznunk.

16. kép

1. **TANÁCSOS** Megváltozott a világ.
2. **TANÁCSOS** A fiatalokban nem le-
het megbízni.
3. **TANÁCSOS** Az a régi jó erkölcs
kiment a divatból.
2. **TANÁCSOS** Hiába, a mi időnkben
más világ volt.
1. **TANÁCSOS** Annak idején a kivég-
zéseknek volt stílusa, volt bennük
elegancia.
2. **TANÁCSOS** Volt bennünk tartás,
és a mi kis bajtársi közösségünk-
ben tudtuk, hogy számíthatunk
egymásra.
3. **TANÁCSOS** Azok a régi szép
agyonverések a faluvégen, valla-
tőszobában, haláltáborban, abban
volt temperamentum, lendület,
fiatalság.
1. **TANÁCSOS** De azért bízom benne,
hogy a vér nem válik vízzé, vissza-
tér még a régi szép hangulat,
2. **KATONA** amikor betörünk a la-
kásba, szakad az ajtó, bújnak a
sarokba meg a kályha mögé a lur-
kók, és sírnak, hogy nem csináltak
semmit, meg
3. **KATONA** ők még gyerekek, meg
ártatlanok,
1. **KATONA** de mi tudjuk, hogy mit
jelent a parancs,
2. **KATONA** az, hogy az írmagját is ki
kell irtani.
1. **KATONA** Kemény legények va-
gyunk.
2. **KATONA** Azért bízzák ránk, hogy
rend legyen.

3. KATONA Mert vannak, akik megálapítják az igazságot,
1. KATONA és vannak azok, akik be-
teljesítik.
2. KATONA Mert mi erős gyerekek
vagyunk, és minket nem állít meg
sem érzélgősség, sem félelem,
sem az a tétova, hülye meggon-
dolás,
3. KATONA az a tehetetlen okosko-
dás,
2. KATONA az, amit annyira utálok,
3. KATONA nem állít meg minket.
1. KATONA A hivatott, a megbízott,
a kiválasztott parancsol,
2. KATONA de az ő fejében ez még
csak csodás ködös elképzelés,
3. KATONA de mi megvalósítjuk,
bennünk testet ölt a főnökség
igazsága.

17. kép

1. TANÁCSOS Jelentem fenséged-
nek, a diplomatairataik rendben
vannak.
- HERÓDES Hoztak nekem ajándékot?
Egyáltalán, előnyös nekem, hogy
fogadjam őket? Miféle királyok
ezek, és miféle bölcsek? Isme-
rem én, hogy milyen a királyok
bölcssége. Nekem gyanús. Az
uralkodók bölcssége speciális
bölcsség. De ha az ő bölcse-
ségük nem királyi bölcsség, ha-
nem valódi, igazi bölcsek bölcse-
sége, akkor egyáltalán nem kérek
belőlük. Egyáltalán nem szeretem
keverni a dolgokat, egy király ne
legyen nekem bölcs, hanem gaz-
dag legyen és tekintélyes.
1. TANÁCSOS Azt tanácsolom fensé-
gednek, hogy kissé diplomatiku-
sabban oldjuk meg a dolgot, ami
hasznot ki tudunk belőlük csikar-
ni, azt csikarjuk ki,
2. TANÁCSOS aztán, ha már nincs
rájuk szükségünk, kivégeztetjük
őket.
3. TANÁCSOS Ezt a ravasz diplomá-
ciát ajánljuk.
1. TANÁCSOS Először kivégeztetjük,
aztán kifosztjuk,
2. TANÁCSOS vagy először kifosztjuk
őket, és aztán jöhet a kivégzés.
3. TANÁCSOS De nem szabad elkap-
kodni.
1. TANÁCSOS Az igazi diplomata
nem rohan ajtóstul a házba.
2. TANÁCSOS Az igazi diplomata
körmönfontan adagolja a dolgo-
kat.
3. TANÁCSOS Az igazi diplomata,
mielőtt beindítja az gépezetet, ba-
rátságos, kellemes, udvarias, bi-
zalmas,
1. TANÁCSOS kellemes, megnyugta-
tó, jóindulatú,
2. TANÁCSOS körültekintő, vendég-
szerető,
1. TANÁCSOS és csak a végén jön ki
a farbával.
2. TANÁCSOS Ha megengedi, hogy
pontosan fejezzük ki magunkat,
fenséges úr.

18. kép

- BOLDIZSÁR Ahogy elnézem ezeket a
pofákat, azon gondolkodom, hogy
ki az igazi bűnöző.
- MENYHÉRT Az istenekre, Boldizsár,
vigyázz, ezek nem pofák, hanem
ennek az országnak az uralkodója
és a főemberei.
- BOLDIZSÁR Nézd az elegáns ruhá-
jukat és a jól ápolt szakállukat.
Mit gondolna az ember az ilyen
jól öltözött és tekintélyes tartású
pofákról?
- MENYHÉRT Boldizsár, vigyázz, hogy
mit mondasz, ezek itt főemberek,

és hiába vagyunk királyok, nem mondhatunk akármit. Még kitálálják, hogy a hazájuk érdekében lecsapatják a fejünket.

GÁSPÁR Te, ezek nem értenek semmit. Nem értik, hogy mit monddunk. Mi távol-keletien beszélünk, ők közel-keletien értenek. Univerzálisan hajlongunk, és közben azt mondjuk, ami nekünk tetszik, hiszen úgysem értik.

MENYHÉRT Csillag vezetett, csillag vezetett, de hol az a csillag? Vagyis melyik csillagra gondolsz: ügyes dolog ez, királyi barátom. Azt mondjuk, hogy csillag vezetett, közben az ég tele van csillagokkal, és bármelyikre mondhatjuk, hogy az vezetett minket. Mit szólsz hozzá, bölcs király, ez a bölcsesség már maga a ravaszság, nemde, Gáspár barátom?

GÁSPÁR Megállapodtunk a csillagban, kár róla beszélni. Megyünk az orrunk után, és mondjuk a csillagot. Nyugodj bele. Csak az a fontos, hogy az orrunk jól mutasson, és merjünk hinni az orrunknak, ennek a beépített iránytűnek.

BOLDIZSÁR Nem az az igazi bűnöző, aki lop, aki elcseni azt, ami nem az övé.

MENYHÉRT Hogyan jutott ez most eszedbe? A csillagról beszéltünk, nem?

GÁSPÁR Hagyd csak. Neki mindig egyáltalán nem odavaló dolgok jutnak az eszébe.

BOLDIZSÁR Nem az az igazi bűnöző, aki betör egy lakásba, mindent felforgat, rombol, és elviszi, ami a keze ügyébe kerül.

GÁSPÁR Na, azért ne mentsd fel a betörőket.

MENYHÉRT Miért beszéltek ilyen csúnya dolgokról? Én a csillagokról szerettem volna beszélgetni.

BOLDIZSÁR Nem az a bűnöző, aki megöl egy embert.

GÁSPÁR Ne mosd tisztára itt nekem a gyilkosokat. És szerintem is visszatérhetnének a csillagokhoz.

MENYHÉRT Miért? Neked ki az igazi bűnöző?

BOLDIZSÁR Lehet, hogy bűnöző, de nem ő az igazi katasztrófája az emberiségnek, nem tőle származnak az igazi rémtettek. A nagy bajokat nem az okozza, aki hazudik, erőszakoskodik és elárulja a titkokat.

GÁSPÁR Nem ismerek rád, Boldizsár. Neked magasztos eszméid voltak. Mit akarsz most ezzel a mentegetéssel?

MENYHÉRT Nem értem, mi van vele.

BOLDIZSÁR A nagy iszonyatot nem azok az aljas, önző disznók okozták, akik kifosztják a szegényebeket és megfosztják a rászorulókat.

GÁSPÁR Bökd már ki, mit akarsz ezzel.

MENYHÉRT Olyan szép itt várakozni, topogni ezen a gyönyörű helyen. A sok homok után végre egy főváros. Elrontod a kedvemet.

GÁSPÁR Meg kell mondanom, hogy néha utálok a bölcsességedet, Boldizsár.

BOLDIZSÁR Nem az az igazi katasztrófája a világnak, aki utálja a bölcsességeket, és aki buta, erőszakos és rosszat akar.

MENYHÉRT Beszéljünk inkább az üdvözítőről, akit köszönteni akarunk, és az útkeresésünkről.

GÁSPÁR Ha mindez a rossz jó, akkor mi a rossz, vagyis mi a jó? Vagyis megkevertél teljesen. Mi a rossz és mi a jó?

BOLDIZSÁR Nem az az igazi katasztrófa, ha valaki csal és rossz nevet ír a személyi igazolványába és az

útlevelébe, és nem is az, aki kábítószert csempész át a határon.

MENYHÉRT Kényszerítsd, hogy beszéljen világosan, és mondja meg egyenesen, hogy ki az emberiség katasztrófája.

GÁSPÁR Mondd meg egyenesen, hogy ki az emberiség katasztrófája!

BOLDIZSÁR Nem az az emberiség katasztrófája, aki habzsol, gyűjt és túl sokat eszik, de az sem, aki nem fizeti be az adót, aki megszökik a katonaság elől, aki nem alkalmazkodik, aki nem azt csinálja, amit mindenki más, és ami a kötelessége lenne.

GÁSPÁR Hanem ki?

MENYHÉRT Erre válaszolj.

BOLDIZSÁR Nem azok zúdítanak elviselhetetlen terhet a világra, akik nem tartják be a törvényeket és összeférhetetlenek.

GÁSPÁR De az ilyeneket magad is elítéled.

MENYHÉRT Hiszen te is betartod és betartatod a törvényeket.

BOLDIZSÁR A nagy szenvedések mégsem ezekből a törvénytelen-ségekből lesznek.

GÁSPÁR Figyeled, Menyhért, Boldizsár nem hagyja abba.

MENYHÉRT Ez a tehetlenség. Ha egyszer elkezdte, nem tudja abbahagyni.

BOLDIZSÁR Majd könyörögni fogtok. Fogtok még könyörögni, hogy beszéljek. Itt fogtok sírni és könyörögni, hogy mondjam meg, nem, de én nem mondjam meg, hanem majd meglátjátok. A saját szemetekkel látjátok meg.

GÁSPÁR Mondjad.

MENYHÉRT Légy szíves, ne sértődj meg. Mondjad.

GÁSPÁR Szeretnénk hallani téged.

MENYHÉRT Szeretnénk gyarapodni a bölcsességedből.

GÁSPÁR Mondjad.

MENYHÉRT Hallgatunk.

BOLDIZSÁR A beszédnek semmi értelme. Csak a tekintetnek. Nézzetek körül. Emberi rendelkezések és ügyeskedések galoppja a napégette kősziklák között, áhítatos emberáldozat két kacsasült és paradicsommártás között, felháborodás az emberi gonoszságon, és ugyanakkor szelíd, bajtársias, szorgos együttműködés a gaztettek elkövetésében. Mennyei békák úszógyakorlata a túlvilági óceánban, de ha fölnezel, lehet, hogy csak felhők, lehet, hogy tévedések, lehet, hogy ártatlan vakhit a kegyetlen leszámolásban, hiénák meleg társadalmi együttműködése, miközben az üdvösségárusnál kiírják, hogy nem érvényesek a szabott árak, ráadásul az elvesztett időt is ki kell fizetni.

19. kép

1. **TANÁCSOS** Ők azok a napkeleti királyok, akikről beszéltem a fenséges úrnak.

GÁSPÁR Kérem.

MENYHÉRT Bemutatkozunk.

GÁSPÁR Turista királyok vagyunk.

BOLDIZSÁR Királyok vagyunk, de civilben turisták.

MENYHÉRT Vagy civilben vagyunk királyok, és pillanatnyilag turisták.

HERÓDES Kérdezd meg tőlük, hogy turisták-e, vagy királyok. Mert ez így keverve nem tetszik nekem.

1. **TANÁCSOS** Nagyon kérem, kedves fenségek, döntsék el, hogy királyok-e vagy turisták, mert nálunk teljesen más bánásmódban részesülnek a királyok, és másban a turisták.

2. **TANÁCSOS** Engedjék meg, hogy gyengéden és tapintattal felvilágo-

sítsam önöket, hogy a turistákat egyszerűen csak ki szoktuk fosztani, de a királyokat kivégezzük.

3. TANÁCSOS És ezért engedjék meg, fenségek, hogy alázatosan megkérdézzük, kik önök. A mihez tartás kedvéért.

GÁSPÁR Mi elsősorban királyok vagyunk, mégpedig hatalmas királyok, kincsekkel, palotával, néppel és hadsereggel, és csak másodszorban turisták, ugyanis most csak egy kicsi, de nagyon erős kísérettel jöttünk, mert most turisták vagyunk, mert nem hódítani jöttünk, hanem látogatni.

MENYHÉRT Azért én ezt nem mondanám ilyen határozottan. Most elsősorban turisták vagyunk, tehát nem hódítani jöttünk, mint ahogy a királyok általában jönnek, hanem csak nézelődni, tisztelni, bemutatkozni, viselkedni, udvariaskodni. Másodszorban vagyunk királyok, és most nem gondolunk a hatalmas birodalmunkra, a kormányzással járó hercehurcákra, hadseregszervezésre és a nép fején taposásra. Szerintem elsősorban turisták vagyunk.

HERÓDES Na, mit tudtál meg? Királyok vagy turisták?

1. TANÁCSOS Fenséges úr, nem tudom megállapítani, mert összevissza zagynálnak, és nem ismerem ki magam.

HERÓDES Ne hagyd, hogy zagynáljanak. Tedd föl nekik a keresztkérdést.

1. TANÁCSOS A fenséges úr, a legméltóságosabb és legkegyelmesebb úr a világon, azt kérdezi a fenségektől, hogy mi a fenének méltóztattak jönni.

GÁSPÁR Mi turisták vagyunk, és a turistáknak az a természetük, hogy jönnek, tehát mi is jöttünk, mivel turisták vagyunk.

MENYHÉRT Azt azért talán mégse mondjuk meg nekik, hogyan és miért is lettünk királyból turisták.

GÁSPÁR Ezt ne mondjuk el, mert ez a fordulópont, és ezt talán nem kell az orrukra kötni.

MENYHÉRT Úgy, hogy erről ne beszéljünk.

GÁSPÁR Erről ne szóljunk egy szót sem.

HERÓDES Feltetted nekik a keresztkérdést?

1. TANÁCSOS Feltettem, de ezek titkolóznak. Valamit takargatnak. Nem értem, hogy mit akarnak.

HERÓDES Kínpadra velük! Ahogy szoktuk. Tudjátok, ha világos választ akarunk, akkor elő kell venni a kínpadot.

1. TANÁCSOS Fenséges úr, engedje meg, hogy megjegyezzem, jelen esetben nem lenne igazán diplomatikus. Ajándék, hadsereg, zsákmány, kockázat, engedje meg, hogy kissé diplomatikusabb legyek.

HERÓDES Ne sokat kukoricázz, mert nagyon utálok a kukoricázást.

1. TANÁCSOS Engedjék meg, fenséges uraim, hogy alázatosan és egyszerűen, de végtelenül udvariasan megkérdézzem, hogy mi a jó hétszentségnek vállalkoztak erre a fárasztó, kockázatos útra.

GÁSPÁR Megmondjuk?

MENYHÉRT Mi közük hozzá?

GÁSPÁR Titkoljuk?

MENYHÉRT Terejlük el a figyelmüket.

GÁSPÁR Boldizsár, mért nem szólsz meg?

BOLDIZSÁR Én megmondom a szemébe.

GÁSPÁR Nem tudom, mi lesz belőle.

MENYHÉRT Az uralkodók nem szeretik, ha megmondják a szemükbe.

HERÓDES Mi lesz már?

1. TANÁCSOS Ravasz diplomáciával sikerült rávennem őket, hogy elmondják, mit akarnak.
- BOLDIZSÁR Egy királynak akarunk hódolni, aki most született.
- HERÓDES Nem hallottam róla.
1. TANÁCSOS Nem tudok róla.
2. TANÁCSOS Kérem, engem nem értesítettek, hogy valaki is született volna.
3. TANÁCSOS Úgy tudom, hogy csak senkik születtek. Valakiről nem tudok.
- HERÓDES Tanácsosok, főkosok, tud valaki arról, hogy született a sok senki között valaki?
2. TANÁCSOS Csak senkik születnek nálunk, csupa senki.
1. TANÁCSOS Ki tud arról, hogy valaki született?
3. TANÁCSOS Mi sem hallottunk róla.
2. TANÁCSOS De megnézzük a szent könyvekben.
3. TANÁCSOS A szent szövegeket elemezzük,
2. TANÁCSOS és ha benne van, akkor született,
3. TANÁCSOS ha nincs benne, akkor nem született.
1. TANÁCSOS Gyerekek, a tökvakarásnak vége, elő a szent könyvekkel.
2. TANÁCSOS Várjunk csak, gondolkozzunk logikusan. Ha senki született, abban az esetben nincsenek előjelek.
3. TANÁCSOS Viszont ha valaki született, és az igazi valaki, aki született, abban az esetben csak úgy nyüzsögnek ez előjelek.
1. TANÁCSOS Így van. Méghozzá könyvekben leírt előre megjósolt előjelek. Ha senkik születnek, akkor nincsenek könyvekben megjósolt előjelek, ha viszont valaki születik, megjelennek az előre megjósolt előjelek.
- HERÓDES Utálom, ha valaki születik. Legyen ennek vége, hogy valaki születik. Csak senkire van szükségem, valakire nincs. A valaki felfordítja a rendet, és kitalál valami újat. Utálom azokat, akik azért valakik, mert rájöttek valamire, mert újat találtak ki. Indulás, és azonnal megkeresitek azt a valakit, aki az engedélyem nélkül meg mert születni.
2. TANÁCSOS A jelek, a jóslatok sajnos nem túl biztatóak.
3. TANÁCSOS Torzszülöttek, kétféjű birkák, üstökösök, kilenclábú leveltetvek, éneklő szamarak, ugató macskák, napfogyatkozás, gyalogló madarak és röpködő tehencsorda.
1. TANÁCSOS Isteni jelek.
2. TANÁCSOS Figyelmeztetés.
3. TANÁCSOS A mindentudó integritése.
2. TANÁCSOS A mindenható mutogatása.
1. TANÁCSOS Megtaláltad?
2. TANÁCSOS Keresem.
3. TANÁCSOS Itt van.
1. TANÁCSOS De vigyázz a szent szövegre, hogy benne legyen a szent kétértelműség.
2. TANÁCSOS Ez itt, ni. Nem ez lesz?
1. TANÁCSOS Olvasd.
3. TANÁCSOS A próféta így szólt: Van, aki leül, van, aki állva marad, de aki áll, azt is várják valahol, és aki ül, az is halad.
1. TANÁCSOS Mit csinál?
2. TANÁCSOS Feláll. Vagyis leül.
1. TANÁCSOS De hogyan kerül ez ide?
2. TANÁCSOS Mit olvasol, az ég szerelmére? Szépen hangzik, de mit tudsz ebbe belemagyarázni?
3. TANÁCSOS A gondolat szféráiban az ige mennél érthetlenebb, annál jelentősebb. Ezért fontos az üzenet.

-
1. TANÁCSOS Hallod, milyen okos?
2. TANÁCSOS Figyeled, milyen bölcs?
1. TANÁCSOS Meg tudja magyarázni.
3. TANÁCSOS A próféta azt mondta, hogy fájdalom nélkül nem tudsz újjászületni.
1. TANÁCSOS Fantasztikus.
2. TANÁCSOS Meglátta benne.
1. TANÁCSOS Meghallotta.
2. TANÁCSOS Megértette.
1. TANÁCSOS Egyszerűen kiolvasta belőle.
2. TANÁCSOS Azzal a kibernetikus eszével.
1. TANÁCSOS Azzal a kettős spirál fantáziájával.
2. TANÁCSOS Egyszerűen rátapintott.
1. TANÁCSOS Figyeled ezt a meglátást, ezt a mély értelmű képet, ahogy előrevetítette a mi urunk akaratát?
2. TANÁCSOS Figyeled ezt a lendületet?
1. TANÁCSOS Ezt a világosságot?
2. TANÁCSOS Átlát a szitán.
1. TANÁCSOS Meg tudja magyarázni a szöveget.
2. TANÁCSOS Észreveszi azt, amit épeszű ember nem venne észre.
1. TANÁCSOS Mert neki úgy csavarodik a gondolata.
1. TANÁCSOS Mert ő megvilágosodott.
2. TANÁCSOS Mint tengerparton a kiskutya segge.
1. TANÁCSOS Mint Mari néni kenyérsütéskor.
2. TANÁCSOS Mint Zsuzsika, ha meg tudja fogni a bolhát.
1. TANÁCSOS Mint a világ teremtése.
2. TANÁCSOS Heródes királyunk, alázatosan jelentjük, hogy az írás szerint minden úgy igaz, ahogy a próféta mondta, és ebben az esetben világos és félreérthetetlen az írás.
1. TANÁCSOS A szent szavak határozottan kijelentik, hogy az uralkodó, aki megváltoztatja a világot,
2. TANÁCSOS szóval az a nagy király, aki vagy megváltoztatja, vagy sem,
1. TANÁCSOS így van, az írás világosan kinyilatkoztatja, és mi vagyunk azok a tudományos tudósok, akik az ilyesmit rettenetesen értjük,
2. TANÁCSOS hogy vagy megszületett, vagy sem,
1. TANÁCSOS az írás alapján biztosan állíthatjuk, hogy vagy úgy van, vagy sem.
- HERÓDES Ez biztos?
2. TANÁCSOS Világosan ki lehet olvasni a szent szövegekből,
1. TANÁCSOS melyeket sem megváltoztatni, sem eltussolni nem szabad.
3. TANÁCSOS Mert a szent szöveg azért szent szöveg, mert nem szabad megváltoztatni, csak magyarázni.
2. TANÁCSOS Sőt magyarázni kell, és mi azért vagyunk bölcsek, mert tudjuk, hogy hogyan kell magyarázni a szent szöveget,
1. TANÁCSOS és közülünk az a legbölcsebb, aki a legbölcsebben magyarázza a szent szöveget.
- HERÓDES Na, kíváncsi vagyok erre a magyarázatra. De remélem, tudjátok, hogy ha nem a szájízem szerint magyaráztok, akkor beledöngöllek benneteket a földbe. Ti csak legyetek a körmönfonságban bölcsek, de a magyarázat az én érdekeimet szolgálja, különben szemenszedett baromság. Ehhez tartátok magatokat.
2. TANÁCSOS Ha pedig így van, akkor eszerint kell cselekedni.
3. TANÁCSOS Óvatosan.
-

2. TANÁCSOS Biztonságosan.
 1. TANÁCSOS Ravaszul.
 3. TANÁCSOS Bölcsen.
 2. TANÁCSOS Tetterősen.
 1. TANÁCSOS Férfiasan.
 3. TANÁCSOS Uralkodósan, tekintélyesen, magasztosan.
 2. TANÁCSOS Mindent bele.
 1. TANÁCSOS Levágni.
 3. TANÁCSOS Megtisztítani.
 2. TANÁCSOS Elintézni.
 1. TANÁCSOS Rajta!

20. kép

BOLDIZSÁR Vicesnek, nevetségesnek, sőt idiotának tünnek a magyarzatok a rémtettekhez képest. Adva van egy angyali mese, szépség, áhítat, hit, égi jelek játéka a virágba borult, békés mezőkön, könnyű, mint a köd a hajnali papiruszligetek fölött, a legkisebb szellő is föllebbenti, a szitakötő is áthatol rajta, aztán jön a reális hasfelmetszés. Legenda a jó emberről, az isteni küldöttről, zengedezés lantkísérettel, aztán ember vadászat, tömegmészárlás. Ahhoz képest, hogy milyen alázatos játékszerei vagyunk a sorsnak, nem is látjuk olyan rosszul a dolgokat, bár ez a látás csak libegni tanít, de a megkövezéstől és a kaszabolástól nem ment meg.

HERÓDES Na várjunk csak. Jól értetem? Azt mondjátok, hogy király született?

GÁSPÁR Azt mondtuk, mert úgy tudjuk, mert látomásunk volt.

MENYHÉRT És csillag vezetett minket, mert az embert, akinek látomása van, csillag vezeti.

BOLDIZSÁR A csillag pedig hírnök, az eget urának követe. Küldte a csillagot, hogy vezessen, és úgy

irányította a küldött csillagot, hogy az ő akarata szerint vezessen.

GÁSPÁR Mert tulajdonképpen bennünket vezettek a csillaggal,

MENYHÉRT mert az ember, még ha király is,

GÁSPÁR mint ahogy mi hárman napkeleti királyok vagyunk,

MENYHÉRT és ráadásul bölcsek is,

GÁSPÁR még mi sem tudjuk magunktól, hogy merre menjünk, nekünk is irányítás kell, nehogy eltévedjünk.

BOLDIZSÁR Van valaki, aki irányít bennünket, akinek fontos, hogy irányítson, mert ő akarja, hogy ne akármerre menjünk, hanem arra, amerre ő kijelölte.

GÁSPÁR Azt sem magunk találtuk ki, hogy egyáltalán elinduljunk, hanem látomásban üzente az, aki irányít bennünket.

BOLDIZSÁR Bízunk abban, hogy aki a csillagot irányítja, jót akar, és ő a csillagok ura, és így hatalma van arra, hogy bennünket irányítson. Csak ő tudja, hogy mi lesz, de bízunk benne, hogy valami nagyszerű van készülöben, hiszen a csillagok ura irányít bennünket.

HERÓDES Aha. Értem. Csillag. Meg felsőbb hatalom. Ilyesmit én is szoktam mondani, hogy igazoljam az uralmamot. De nagyon utálom, ha ezt más mondja. Írásszakértők és főmagyarázók, most járassátok azt a lepcsés pofátokat, mi van azazal az irányított csillaggal?

2. TANÁCSOS Van az írás szerint. Van irányított csillag.

3. TANÁCSOS És jelent valamit. Vagy ezt jelenti, vagy azt.

2. TANÁCSOS De biztosan mondhatjuk, hogy valamit jelent.

1. TANÁCSOS A szent szövegek szerint vagy azt jelenti, hogy arra kell menni, amerre mutat, vagy

- azt jelenti, hogy nem szabad arra menni.
2. TANÁCSOS Úgy van.
 3. TANÁCSOS Pontosan azt jelenti.
 1. TANÁCSOS És aki ellenszegül vagy nem fogadja el, az szembekerül az írással és az égi szándékkal.
 2. TANÁCSOS És nagy bűn vitába szállni a szent szöveggel, mert ha az írás azt mondja, hogy a csillag vezet, akkor vezet is. Vagy jóra, vagy rosszra, pontosan úgy, ahogy a szent írást maguk a megvilágosodott bölcseink pontosan és félreérthetetlenül magyarázzák.

21. kép

BOLDIZSÁR Bölcsek vagyunk, ezért primitíven beszélünk, mint a kukák, hogy leplezzük a bölcsességünket, mert az igazi bölcs leplezi a bölcsességét.

GÁSPÁR Csak a hamis bölcs tesz úgy, mintha okos lenne, és ezért úgy teszünk, mintha nem tudnánk semmit és semmit sem vennénk észre.

MENYHÉRT És nem értenék, hogy ez a szar csirkefogó mit akar.

BOLDIZSÁR Sőt úgy teszünk, mintha nagyon tisztelnénk benne a királyt és a diplomatát, és eszünkbe sem jutna, hogy a fellengzős szócsavarása mögött egy közönséges éhes vadállat rejtőzik.

1. TANÁCSOS Nagyon okosan kell beszélünk ezekkel a hülyékkel, mert hiába jártak ezek magasabb iskolába, és kaptak kitüntetések és Nobel-díjat, attól még seggfejek, és ha okosan beszélünk, fogalmuk sem lesz róla, hogy mire megy ki a játék.

HERÓDES Ezért ki kell szedni belőlük azt, ami használható, utána a szemétre velük.

2. TANÁCSOS Erre való a mi fantasztikusan okos diplomáciai szövegünk.

3. TANÁCSOS A fenyegetés, fegyvercsörgetés, kardvillogatás és mézesmázos duma megfelelő vegyülete, és az, hogy állandóan másról beszéljünk, mint amit akarunk, mert ha az ember diplomata, akkor ne azt mondja, ami van.

1. TANÁCSOS Hanem olyasmit mondjon, amivel célt ér,

2. TANÁCSOS ezért dicsérik őket, hogy milyen bölcsek,

3. TANÁCSOS pedig magunk között seggfejeknek tartjuk őket.

1. TANÁCSOS Csak a hasznos tudnivalókat akarjuk kiszedni belőlük,

2. TANÁCSOS és eltitkoljuk előlük, hogy mekkora seggfejeknek tartjuk őket, mert ez megzavarná őket a bizalomban és a tiszteletünkben,

1. TANÁCSOS és egyébként sem értenék meg, hogy a speciális tudásuk csak arra való, hogy az én univerzális okosságomba integrálódjon.

22. kép

BOLDIZSÁR Ó, te legnagyobb és legméltóságosabb uralkodó, Isten küldöttje és boldog néped szeretett fenntartója, üdvözöllek.

MENYHÉRT Vigyázz, Boldizsár, túlzol egy kicsit. Nem lesz neki gyanús, hogy ilyen nagy szavakat használsz?

GÁSPÁR Frászt. Nézz rá, olyan hülye és hiú a pofa, hogy a legdagályosabb dicséretet is lenyeli. Hiszen azt is elhiszi, hogy ő az Isten, miközben összeszarja magát.

MENYHÉRT Én nem tudnám lenyelni.
BOLDIZSÁR Csönd. Hallgassatok. Most ő válaszol.

HERÓDES Figyellek, bölcs, és megálapítom, hogy helyesen, pontosan és megfelelő helyről tájékozódtál. De én csupán a mindenható Atya-úrsten szerény földi helytartója vagyok, ő bízta rám a népemet, a népeket, az emberiséget és az igazságtételt, és én mondtam ugyan az Úrnak, hogy nem vagyok méltó erre a megbízásra, de ő engem választott, ragaszkodott a személyemhez, és így én vagyok kénytelen kinyilatkoztatni az isteni bölcsességet.

1. **TANÁCSOS** Dicsérem az urat, aki mindent tud, és aki ezt a világot teremtette, és dicsérem urunkat, akiben megtestesült az ő szent akarata.

HERÓDES Engem, az én végtelen szerénységemet megbízott azzal, hogy beteljesítsem a szándékait, akkor is, ha engedelmeskednek, és akkor is, ha nem. Uralkodásom nem szeszély, hanem elrendelés, és ezért nem lehet engem bírálgatni és velem ellenkezni, mert az a mindenható világteremtő és fenntartó elleni felháborító bűnös lázadás lenne.

GÁSPÁR Szépen beállítja magát, mi?

MENYHÉRT Így aztán minden bizakosság alól felmentést kap.

BOLDIZSÁR Azt szeretem ezekben a fejedelmi bűnözőkben, hogy úgy adnak elő mindent, mintha el is hinnék.

MENYHÉRT Miért ne hinné el?

GÁSPÁR Mert szemenszedett hazugság.

BOLDIZSÁR Nana, vigyázzunk, kedves napkeleti bölcsem. Te talán tudod, hogy ki vagy és mi vagy, és mért vagy itt, ahol vagy, és mért alakult így a sorsod?

MENYHÉRT Jó, nem tudom, de azért nem képzelem azt, hogy én képviselem az Urístenet.

BOLDIZSÁR Pedig lehet, hogy te képviseled. Olyan tényezők játszottak közre, hogy itt legyél és így legyél, amelyeket nem ismersz, és nyugodtan vélheted és elnevezheted Isten akaratának.

GÁSPÁR De ez a szarjancsi egyenesen Istennek képzeli magát.

BOLDIZSÁR Miért ne? Fogalma sincs, hogy miért született oda, ahova született, miért lett az a rokonsága, amely lett, honnan ered a hatalma, és honnan ered a környezete alázata, amely elfogadja a hatalmát. Miért ne érezhetné Istennek magát?

1. **TANÁCSOS** A nagy király, az Isten földi képviselője, a mindenható mennyei urak szolgálja várja a választ a kérdéseire. Várja a választ, hogy mit kerestek itt, miért jöttetek.

MENYHÉRT Azért jöttünk, mert a jóslat...

GÁSPÁR Várjál, ne ronts be ajtóstul a házba. Először hízelegni kell neki.

BOLDIZSÁR Majd elkezdem én.

MENYHÉRT Kíváncsi vagyok rá.

BOLDIZSÁR Elsősorban azért jöttünk, hogy kifejezzük a hódolattunkat a nagy királynak, az istenek választottjának, az igazság földi képviselőjének, az égi örök igazság földi beteljesítőjének. Nagy megtiszteltetés, hogy szemtől szemben láthatjuk felségedet.

MENYHÉRT Hát ezt jól eldaráltad, öregem. Nem félsz, hogy rád zuhan ez a rozoga plafon?

GÁSPÁR Mit szólsz, Menyhért, ehhez a szerény és igazságszerető bölcs királyhoz? Miket tud összehordani.

MENYHÉRT Szöveget mond, amelynek minden szavát maga is hazugnak tartja.

BOLDIZSÁR Ezt nevezik illemnek és kötelező politikai protokollnak.

HERÓDES Mi van az ajándékokkal? Hoztak egyáltalán ajándékot? Undorodom azoktól, akik nem hoznak nekem ajándékot.

1. TANÁCSOS Hoztak, fenséges úr, már kipuhatoltuk, odaadják, csak úgy látszik, nagy feneket akarnak keríteni a dolognak.

HERÓDES Ha meggondolom, hogy ki vagyok, hogy én vagyok az Atyaúrsten földi képviselője, népek pásztora, nem méltatlan, hogy ennyi türelmet kell tanúsítanom? Visszaélnék a türelmemmel. Mit szóltok ehhez, tanácsosok? Nem felháborító?

1. TANÁCSOS Fenséges úr, magának az Atyaúrstennek is türelmet kell tanúsítania szegény eltévelyedett, tökéletlen híveivel szemben.

HERÓDES Sajnos, így vagyunk mind a ketten, az Isten és én, túrünk, túrünk, aztán megunjuk, és ha elfogy a türelmünk, fejükre küldjük a leprát, a földrengést, a pestist, az ellenséget, a tetűt, a sáskát, én meg lenyakaztatom őket, amennyit csak tudok, csupáncsak figyelmeztetésül, hogy ne játsszanak a türelmemmel, vagyis a türelmünkkel.

BOLDIZSÁR Ha már itt vagyunk, hogy hódoljunk fenségednek...

GÁSPÁR Tovább akarod mondani ezt a marhaságot? Nem volt elég?

BOLDIZSÁR Olyan jól belejöttem. Még tudom cifrázni.

MENYHÉRT Pihenj egy kicsit. Majd én folytatom.

BOLDIZSÁR De el ne szúrd a hangulatot, légy szíves.

MENYHÉRT Csak figyelj. Meglesz ennek a maga sajátos hangulata.

GÁSPÁR Hagyd beszélni. Ő is szerepelhet, ha annyira eszi érte a fene. Vagyis... Tudod, mi van, ha beszélni kezd, még képes kifecsegni mindent, aztán fújhatjuk.

MENYHÉRT Na és aztán. A ravasz alázatos turista mögött mégiscsak királyok vagyunk, és azt mondunk, amit akarunk.

GÁSPÁR Igazat még a királyok sem mondhatnak.

MENYHÉRT Fenét nem mondhatnak. Úgyis mindenki azt hiszi, hogy hazudnak, így aztán nyugodtan mondhatnak igazat, senki sem hisz nekik.

GÁSPÁR Beszélj, Boldizsár, inkább te, és arra kérlek, hogy légy észnél.

BOLDIZSÁR Hatalmas király, hatalmas fenséggel a fejedben meg a fejedben, azért jöttünk, mert megszületett valaki. Igen, megszületett, és ez a valaki nem akármilyen valaki, mint ahogyan a kis senkik, hanem olyan valaki, aki uralkodni fog, és megváltoztatja a világ menetét. Hivatott uralkodó, megszületett, és a csillag idevezérelt bennünket, és mi nem kérdezzük, hogy ki az a valaki, aki megszületett, mert mi csak azt tudjuk, hogy valaki, aki megváltoztatja a világot. Megszületett, de azt a csillag nem árulta el, hogy mivel fogja megváltoztatni a világot, és mi lesz a valakinek a címe és a neve. Mi csak jöttünk a csillag után, mert a betlehemi csillag vezérelt bennünket.

GÁSPÁR Figyeled? Mondtam, hogy csupa marhaságot beszél.

MENYHÉRT Ez képes volt rá, és elmondta pontosan.

GÁSPÁR Őszintén.

MENYHÉRT Egyszerűen.

GÁSPÁR Nincs diplomáciai érzéke.

MENYHÉRT ÉS GÁSPÁR *(együtt)* Mert diplomáták vagyunk, és ha diplomáták vagyunk, legjobb, ha hazudunk jobbra, hazudunk balra, hajlongunk, hivatkozunk, dicsérünk, fenyegetünk, mutatjuk, hogy milyen gazdagok és erősek va-

gyunk, de ne mondjunk igazat, mert az semmi sem jó, csak keverjük, kavargatjuk, díszítjük, tállaljuk, zengedezünk, imponálunk, hízelegünk, melldüllesszünk, de eszünkbe ne jusson, hogy egyszerűen csak igazat mondjunk, a legnagyobb hibát követjük el, ha azt mondjuk, hogy tisztelegni jöttünk, mert úgysem hiszik el, azt gondolják, tervünk van, cselt vetünk, lázadást szítunk, népet irtunk, mert ezek rendes, érthető célkitűzések, de minden érdek nélkül tisztelegni nem ésszerű, az igazi uralkodó nem tiszteleg csak úgy. Jól elszúrtad, Boldizsár, hülye voltál, Boldizsár, igazat mondtál, Boldizsár, és most azt hiszik, hogy valami nagyon aljas célon törjük a fejünket, mert szelédet mondtál, Boldizsár.

GÁSPÁR Ha egy apró, kis, most született ártatlan csecsemőnek, akinek nincs sem vagyona, sem katonasága, sem hadserege, akinek még diplomatai sincsenek, aki körül minden csak csupa sejtelem, ha azt mondd, hogy ennek a csecsemőnek ajándékot hoztál, az igazi okos és ravasz diplomatacselt sejt.

MENYHÉRT Legjobb, ha pucolunk, legjobb, ha elhúzzuk a csíkot.

GÁSPÁR Figyeld meg, hogy mit fog ez a profi diplomata válaszolni.

23. kép

HERÓDES Mi a fene? Másnak vinni ajándékot? Nekem semmi, másnak meg ajándék? Hódolat másnak, mikor nekem jár minden hódolat? De ezt oldjuk meg most diplomatikusan, ravaszul, cselesen, hogy rend legyen, ne forduljon fel a rend, a teremtő

akarata és érdeke érvényesüljön, zavartalan legyen a béke, az isteni igazság beteljesüljön. Kiszedni belőlük, hogy kihez jöttek, kinek akarják adni az ajándékot, aztán mérlegelni, dönteni és igazságot tenni, államérdeket képviselni, felsőbb akaratot beteljesíteni, zsebet teletömni.

HÓHÉRKÓRUS Lenyakazzuk, kikapargatjuk, felnégyeljük, hohohó, kirángatjuk, megnyuvasztjuk, megkínózzuk, hohohó, elégetjük, sütögetjük, megfüstöljük, hohohó, mi vagyunk a jók, az engedelmesek, mi teljesítjük be a fensőbb irányításokat, mi vagyunk az Isten keze, mi vagyunk az igazság, nélkülünk az igazság csak lárifári papolás, süket duma, kárálás, le se szarja senki, mi vagyunk a valóság, mi vagyunk a szent megvalósítás, mi vagyunk a testet öltött magaróptű tervezés, mi csináljuk meg a rendet, a rendről szólt elképzelést, együttműködünk, együtt éneklünk, szeretjük egymást, egyforma szavakat és kifejezéseket használunk, egymás mozdulatát élvezzük, egymás szagát élvezettel szimatoljuk, egyenruhát hordunk, mi aztán egymás között nem vagyunk ellenségek, úgy szeretjük egymást, mint az összeillő fogaskerekek, mert mi hohohó, hóhérek vagyunk, én élesítek, te szabdalsz, te élesítesz, én szabdalok, megtorpanasz, meglöklek, lusta vagy, megböklek, mélláskodsz, biztatlak, mutatod, csavarom, jejlölöm, taposod, töftöftöf, lalala, mi vagyunk a jó hóhér bácsik, fenntartjuk a rendet, minket etetni kell, mert különben nincs rend, egymásra nézünk, egymást figyeljük, mert mi együttműködünk, rendesek vagyunk, trallala.

24. kép

GÁSPÁR Boldizsár, te ezt teljesen elfaragtd.

MENYHÉRT Nem gondoltad meg, hogy kikhez beszélsz.

BOLDIZSÁR Azért olyan nagy baj nincs. Úgysem értik.

GÁSPÁR Nem értik, nem értik, de felfingerelted őket.

BOLDIZSÁR Aki ingerült, az elvakul. Aki elvakul, az nem talál bele, hanem mellélő.

GÁSPÁR Most aztán magyarázhatod.

BOLDIZSÁR Nem magyarázok, hanem a szemébe mondom. Fenséges úr, egyszerű, mint a nap az égen, angyali hírnök nyomában keressük a ma született uralkodót, aki megszenteli ezt a mocskot itt a földön, és fogalmat ad az univerzális szeretetről.

HERÓDES Hallgatom, és ti is *(a tanácsosainak)* figyeljetek.

BOLDIZSÁR Mert meg fogja változtatni a világot, aki születik, és akiről még nem tudjuk, hogy milyen lesz, mert nem árulta el magát, még csak gügyög és sír, és semmi jel nem mutatja, testőrség nem jelzi, hogy ki ő. Csak az ég tudja, aki küldte, és mi tudjuk, akiknek az ég bejelentette, és még nem reszketnek azok, akik a legyőzetés előtt állnak, és még csak készülődnek azok, akik mellette fognak harcolni.

HERÓDES Aha. Csak beszélj, hallgatlak. Ti is figyeljetek, disznók, hogy megtaláljátok.

BOLDIZSÁR Mert a kis életek jeltelesenül ringanak a bölcsőkben, nem lehet tudni, hogy kiből mi lesz, de az, aki végez veled, már ott van valahol, az édesanyja eteti és tisztába teszi, körülengí a szellő, a napfény és az áhítat, körülzummögik a legyecskék, de nem lehet észre-

venni, trombitaszó, mennydörgés és hegyomlás nem jelzi, hogy ő fogja megváltoztatni a világot.

MENYHÉRT Aki majd kitekeri a nyakad és áthúzza a számításaidat, még gyenge és védtelen.

GÁSPÁR Csak a szamarak lehelnek rá, meg a tehenek.

MENYHÉRT És az ő csecsemőlehetében alig villannak meg a por szemek.

BOLDIZSÁR Ő lesz a te végzeted, akit se megtalálni, se felismerni nem tudsz, de még elképzelní sem, mert a saját levedben forogsz és homályos a szemed.

GÁSPÁR Próbáld megérteni, király, azt üdvözljük, aki jönni fog.

MENYHÉRT Azt üdvözljük, aki már itt van, de felismerhetetlen.

BOLDIZSÁR Aki kimondja azt, amit nem tudunk kimondani, és megvilágítja azt, ami most még sötétben van.

GÁSPÁR Aki jelentéktelenné teszi a te okosságodat.

MENYHÉRT Mert elavult hülye leszel, ha ő elkezd beszélni.

25. kép

HERÓDES Feljegyeztétek? Figyeltétek? Én is őt keresem. Éppen őt keresem, akit ti kerestek. Ha megtaláltátok, gyertek vissza és mondjátok el nekem, hogy én is imádhassam. És kitekerjem a nyakát.

HÓHÉROK Majd mi kitekerjük, kitekerjük. Te parancsolsz, mi tekerünk.

1. TANÁCSOS Mi megmagyarázzuk, hogy miért kell kitekerni.

HÓHÉROK Mi meg tekerünk, mert mi ahhoz értünk, hogy hogyan kell tekerni.

2. TANÁCSOS Összmunkával.

3. TANÁCSOS Azért, hogy rend legyen.

1. TANÁCSOS Béke legyen és igazság.

2. TANÁCSOS Mi megmondjuk, hogy mit kell csinálni a békéhez és az igazsághoz.

3. TANÁCSOS Mi megállapítjuk, hogy kinek kell kitekerni a nyakát.

HÓHÉROK Mi meg kitekerjük.

1. HÓHÉR Levágjuk.

2. HÓHÉR Nyársra húzzuk.

3. HÓHÉR Feldaraboljuk.

26. kép

BOLDIZSÁR Na látod, milyen jól ment a dolog?

MENYHÉRT Megértették.

GÁSPÁR Nem bántottak.

BOLDIZSÁR Nem fosztottak ki.

MENYHÉRT Békén hagytak.

GÁSPÁR Még az ajándékokat sem kobozták el.

MENYHÉRT Nem is rontotta el annyira ez a Boldizsár.

BOLDIZSÁR Be a kocsiba, és irány Betlehem!

27. kép

1. TANÁCSOS Kivégezzessem, fenséged, ezeket a napkeleti bölcseket?

HERÓDES Igazság szerint ki kellene végeztetnem őket, hiszen az ajándékot nem adták oda, ráadásul valamiféle teljesen jogosulatlan trónkövetelőre, trónbitorlóra spekulálnak.

1. HÓHÉR Elkapjuk őket most, kegyelmes fenség, vagy talán éjszaka álmukban szúrjuk le őket?

2. HÓHÉR Esetleg egy kis kínvallatást is parancsol fenséged, hogy alkalmazzunk?

3. HÓHÉR Talán körömlétepés vagy szemkiszúrás nem lenne alkalmatlan, ha a fenségednek úgy tetszene.

L. TANÁCSOS Esetleg a kész menüből választana fenséged, vagy az egyik ügyes kis hóhérunkra, aki igazi feltörekvő fiatal tehetség, tetszene bízni, hogy kifejttesse saját egyéni fantáziáját?

2. TANÁCSOS Hogyan tetszene fenséged végtelen bölcsességének?

3. TANÁCSOS És jóságának.

1. TANÁCSOS És kegyelmes előrelátásának.

HERÓDES Meg kell gondolnom. Nem áldozhatjuk fel a pillanat örömeinek a jövőt, az átfogó reálpolitikát.

1. TANÁCSOS A fenséges úr gondolkodik, eszébe jutott valami.

2. TANÁCSOS Csodálatos, mikor egy uralkodónak eszébe jut valami.

3. TANÁCSOS Érzem a levegőben a nagy fordulatot.

HERÓDES Az a fontos, hogy a megszületett kis zsenit, az uralkodójelöltet végezzük ki. Erre a kis jövevényre kell koncentrálnunk. A mi jól berendezett világunk nem engedhet meg ekkora kockázatot. A napkeleti koronás figurák jelentéktelenek, jelentőségük csak abban áll, hogy nyomra vezetnek bennünket. Majd ha nyomra vezettek, akkor aztán azt csináltok velük, gyerekek, amit akartok.

1. TANÁCSOS Micsoda koponya! Született zseni. A teremtő Atyaúr-isten kegyeltje.

2. TANÁCSOS Milyen fantasztikusan bölcs előrelátás.

3. TANÁCSOS Pontosan tudja, hogy kit kell megölni, kit és meddig kell életben hagyni, kit mire lehet fölhasználni, és mikor kell eltakarítani az útból.

1. TANÁCSOS Ez az ember legmagasabb rendű intelligenciája.

2. TANÁCSOS Ez a szent békét meg-
őrző magasrendű politika.

3. TANÁCSOS Zendüljenek meg a
kórusok, hogy dicsérjék a mi isteni
vezetőnk és generalisszimuszunk
csodálatos gondolatait.

HERÓDES Mehettek az utatokra,
magasrendű magasztos napke-
leti bölcsek. Sok ajándékot ké-
szítettem nektek, meglepetést,
csodálkozni fogtok, csak men-
jetez isteni utatokra. Vezessen
benneteket a csillag. Remélem,
hogy a csillagotok jó helyre fog
benneteket vezetni. Ha sikerrel
jártatok, adjátok át az én hódol-
ló üdvözetemet is a megszüle-
tett új uralkodónak, aztán gyer-
tek vissza hozzám, hogy meg-
ajándékozzalak benneteket. Ha
megmondjátok nekem, hogy hol

hódolhatok az új királynak, aki
majd a helyembe lép.

GÁSPÁR Éppen úgy lesz, fenséged,
ahogy akarja.

MENYHÉRT A kegyelmes uralkodó
végtelen bölcsessége nélkül oda
se találánk.

GÁSPÁR Mit szólsz ehhez a piszkos,
aljas disznóhoz? Úgy tesz, mintha
örülne, hogy valaki a helyébe áll.

MENYHÉRT Mintha létezne valaki, aki
örül egy új és igazi megváltónak.

GÁSPÁR Mintha nem az gyötörne
minden beérkezett figurát, hogy
jön egy alkalmasabb.

BOLDIZSÁR Fenséges királyunk, el-
kápráztat bölcsességed és jósa-
god. Az első dolgunk lesz, ha
megtaláltuk a csillagok küldöttjét
és kiválasztottját,

GÁSPÁR hogy hozzád rohanjunk.

2. FELVONÁS

1. kép

CSECSEMŐKÓRUS Sírok, nevetek, kapálódzom, és csupa hatalmas, szelíd, jó ember vesz körül. Igazságos óriások, akik ápolnak, mert szeretnek. Elkergetik a szúnyogot, a legyet, enni adnak, ringatnak, beszélnek hozzám, énekelnek nekem. Tőlük kell tanulnom, és tanulok tőlük, akár kell, akár nem. Vigyáznak rám, tisztogatnak, ők tudják, hogy mi kell nekem. Azt is tudják, hogy ki vagyok, és sokat érek nekik, mert nekik én vagyok a legfontosabb. Szeretnek. Külön kis helyet építenek nekem, bölcsőt, hogy biztonságban és kényelemben feküdjek, mert szeretnek, és mert értékes vagyok nekik. Azt szeretnék, ha jól érezném magam, és nem ordítanék, nem sírnék, mert fáj nekik, ha sírok, és így ugráltatni is tudom őket, mert ugnak, ha ordítok vagy sírok, és vizsgálgatnak, hogy nem vagyok-e beteg, és tiszta-e a bőröm. Mosogatnak és felöltöztetnek és levetkőztetnek és ünnepelnek, másokat is odahívnak, hogy nézzenek meg és gyönyörködjenek bennem, mert úgy látszik, nagyon értékes vagyok. Dédelgetnek, külön nyelven gügyögnek hozzám, máshogyan, mint ahogy egymással beszélnek. Időnként körülvesznek, hogy megcsodáljanak, időnként csendet teremtenek körülöttem, hogy nyugodtan aludhassak. Mind olyan hatalmasok, hogy magasan fölém tornyosodnak, és mégis olyan vigyázva és gondosan bánnak velem. Anyám a legszebb, a leghatalmasabb, neki van a legjobb szaga, ő van legtöbbit velem, és ha úgy akarja, min-

denkit elzavarhat, mert ha rólam van szó, csak az ő engedélyével közeledhetnek hozzám és adhatnak nekem valamit. Ő mos engem tisztára és mossa a ruháimat, de a többiek is mind kedvesek és hatalmasak, és a kedvemben akarnak járni. Etetni akarnak és dédelgetni, és nagyon szépnek tartanak, és jókedvükben nevetnek, ha rám néznek, és nekem ez kell is, mert nagyon érzékeny vagyok, nekik tudok mindent elmondani, mi bánt és minek örülök. Fájdalom, rossz álmom, éhség, bogarak támadása, elégedetlenség, macskák szeme a sötétben, nyávigás vagy ajtócsikorgás. Nekik nagyon fontos, hogy megtanuljam a dolgok nevét, mert azt hiszik, attól vagyok okos, ha megtanulom a neveket, mintha a dolgok neve a dolgok lényege lenne, pedig én magamban jól tudom, hogy a dolgok önmagukban sokkal teljesebbek és bonyolultabbak, mint a nevük, és az elnevezés csak leegyszerűsítés, de a kedvükért leegyszerűsíték és utánuk mondok mindent, és ennek nagyon örülnek. Várják, hogy beszéljek, de csak akkor beszélek, ha úgy tetszik nekem, és ha kimondok végre valamit, ünnepelnek és nevetnek és csókolgatnak. Amikor megérkeztem ebbe a fájdalommal és képekkel tele világba, rájuk biztosan számíthattam, lépten-nyomon bizonyítják, hogy jót akarnak nekem, ezért etetnek és tanítanak, gondoskodnak a kényelemről, és anyám a leghatalmasabb közülük, ő magához szorít engem, én meg belekapaszko-dom, és hagyom, hogy ringasson, és érezzem a teste melegét. Neki a legfontosabb, hogy jó legyen nekem ebben a világban.

2. kép

GÁSPÁR Múltkor olvastam, hogy azért szeretik az emberek a zárándokutakat, mert azt képzelik, hogy ha mennek, haladnak is.

MENYHÉRT Hol olvastad?

GÁSPÁR Ágyban. Körülugrált a szolgaszemélyzet és a hárem, de én untam őket. Idegesítettek. És megnyugtatót, hogy hosszú, veszeléses, kegyetlen zárándokutakról olvasgatok.

MENYHÉRT Nem azt kérdeztem, hogy te hol voltál, hanem hogy miféle könyvben olvastad.

GÁSPÁR Nem tudom, hogy miféle könyv volt, de úgy emlékszem, nem szentírásnak nevezték, hanem szemtelen, elátkozott, ronda könyvnek.

BOLDIZSÁR Hagyjuk. Attól még előbbutóbb lehet szentírás is belőle.

MENYHÉRT Mit gondolsz, követnek minket, hogy lemészároljanak?

BOLDIZSÁR Nem látok senkit.

GÁSPÁR Azt is írta a könyv, hogy az ember keresi a látható dolgok és események mögött a nem látható mozgatókat.

MENYHÉRT Okos könyv lehetett.

BOLDIZSÁR Ágyba való.

MENYHÉRT Reggeli közben.

BOLDIZSÁR Milyen dzsemet ettél?

GÁSPÁR Barackot fügével.

MENYHÉRT Az jó.

BOLDIZSÁR Én utálok az édességeket.

GÁSPÁR Én meg azt utálok, hogy annyira szeretem.

MENYHÉRT Jó könyv lehetett. Megvan neked?

GÁSPÁR Nincs meg. Kölcsönbe kaptam.

BOLDIZSÁR Mint a világot.

GÁSPÁR Ugyanúgy. Mint ezt a rövid kis életet.

MENYHÉRT Alkalomadtán visszakerik, és vissza kell adni.

GÁSPÁR Annak, aki kölcsönadta.

BOLDIZSÁR Vagy másnak.

MENYHÉRT Jó lehet az ágyban elmélkedni a hosszú, nehéz és veszeléses zárándoklásról.

GÁSPÁR Jó volt.

BOLDIZSÁR Most viszont az ágyról gondolkodunk, meg a fűgéről.

GÁSPÁR Azért nem olyan rossz a zárándoklás sem. Megismerjük a népeket meg a népszokásokat.

MENYHÉRT Tájjellegű szötteseket és táncokat.

GÁSPÁR Zenét, népi hangszereket.

BOLDIZSÁR És a kivégzéseket.

GÁSPÁR Mindenütt más a szokás.

BOLDIZSÁR Egyik helyen kötéllel megfojtanak, másik helyen keresztre feszítenek.

MENYHÉRT Van, ahol hosszában vágják félbe az embert, van ahol keresztben.

GÁSPÁR Egyes helyeken lenyilazzák.

MENYHÉRT Másutt éhes vadállatok elé dobják.

BOLDIZSÁR Van úgy, hogy nyilvános ünnepség keretében folyik a kivégzés, és van úgy, hogy titokban, mondjuk egy zárt udvarban vagy pincében. Egyik helyen így, a másikon úgy, ahogy a népek bölcs bírói és uralkodói elhatározzák.

GÁSPÁR Változatos. A változatosság gyönyörködtet. Kérdés, hogy meg tud-e lenni az ember kivégzések nélkül.

MENYHÉRT Bizony. Igazságot kell szolgáltatni. Hogy rend legyen és béke. És ezt nem lehet elhanyagolni, mert felborulna a rend.

GÁSPÁR Egyik helyen azért végzik ki az embereket, mert csúnyát mondott, másutt meg azért, mert nem tisztelt valakit, akit tisztelni kellett volna.

BOLDIZSÁR De a legérdekesebb az, amikor valaki semmit sem követ el, csak kinevezik ellenségnek, és ilyenkor egyáltalán nem számít, hogy mit csinált.

GÁSPÁR Egyeseket fel kell áldozni Isten dicsőségére vagy engesztelésére.

MENYHÉRT Ajándékképpen, kedveskedésképpen az Úrnak. Ilyen az Úr gusztusa.

GÁSPÁR Például elevenen földbe ásni.

BOLDIZSÁR Hogy az istenek meg legyenek elégedve.

MENYHÉRT És adjanak esőt.

GÁSPÁR Vagy hogy múljon el a pestis meg a fekete himlő.

BOLDIZSÁR Bizonyos népeket pedig ki kell irtani időnként.

GÁSPÁR. Ha úgy adódik

MENYHÉRT Vannak, akik útban vannak.

BOLDIZSÁR És főleg gyengék, és elvesztették a csatát.

GÁSPÁR Felháborító, hogy egyesek más nyelven beszélnek. Tűrhetetlen. De sajnós az emberek nem tudnak leszokni arról, hogy más nyelven beszéljenek.

MENYHÉRT Mi vagyunk azok a kis napkeleti királyok, akik abban bíznak, hogy eljön egy újfajta nagy király, és nem lesz többé fölösleges gyilkolászás.

BOLDIZSÁR Be kell azonban látni, hogy ilyen régi népszokásokat nehéz abbahagyni.

GÁSPÁR De talán az új király új rendet hoz.

MENYHÉRT Új divatot.

BOLDIZSÁR Új népszokást. Bár nehéz elképzelni, hogy az ember meglehet gyilkolódzás nélkül.

GÁSPÁR Vagy anélkül, hogy másokat kínozzon.

MENYHÉRT Nehéz elképzelni.

GÁSPÁR De elképzelni még mindig könnyebb, mint megvalósítani.

MENYHÉRT Bízunk az isteni küldöttségben, aki megváltoztatja a népszokásokat, és ezentúl szelídség lesz.

BOLDIZSÁR Azért megyünk a csillag után.

GÁSPÁR És bízunk abban, hogy nem lesz többé fölösleges mézszárlás.

MENYHÉRT Szelídség lesz és szeretet.

BOLDIZSÁR Otthon majd elmeséljük, hogy mentünk a csillag után, és vitt bennünket a teve meg a szamár, és bízunk valamiben.

GÁSPÁR Vártunk valakit.

BOLDIZSÁR Valakit vártunk, aki megszűntet valamit, és hoz valami mást.

GÁSPÁR Elsősorban áhítatot.

MENYHÉRT Az áhítat nem mindig szelíd.

GÁSPÁR Szelíd áhítatot.

MENYHÉRT Talán ennek köszönhetjük, hogy minket eddig nem végeztek ki.

BOLDIZSÁR Talán neki köszönhető, hogy bár minket is ki szerettek volna végezni, mégsem végeztek ki, hanem hagyták, hogy menjünk tovább a zarándokúton.

GÁSPÁR Bizakodva menjünk a csillag után.

MENYHÉRT A szelídség reményében.

BOLDIZSÁR Mi sem bántunk senkit, és minket se bánt senki.

MENYHÉRT Ezért megyünk a csillag után.

3. kép

1. TANÁCSOS Azért vagyunk tanácsosok, mert mi vagyunk a legokosabbak.
2. TANÁCSOS Úgy van. Nemcsak a legokosabbak vagyunk, hanem a legokosabban vagyunk a legokosabbak. Mert úgy tanácsoljuk a legokosabbat, hogy egyúttal azt is tanácsoljuk, amit a mi urunk szeretne, ha neki tanácsolnának.
3. TANÁCSOS Mert ha mást tanácsolnánk, mint amit a mi urunk hallani szeretne, akkor megvonná a jövedelmünket és kidobná bennünket a tanácsból.
1. TANÁCSOS És ez természetesen nagy marhaság lenne. De nekünk van eszünk, és tudjuk, hogy mit tanácsoljunk.
2. TANÁCSOS Rettenetes sok eszünk van, és mindig azt tanácsoljuk, amit legszívesebben hallani szeretne.
3. TANÁCSOS Ezért vagyunk mi tanácsosok, és ezért becsülnek meg bennünket.
2. TANÁCSOS És fizetnek.
3. TANÁCSOS És újraválasztanak.
1. TANÁCSOS Az a mi legnagyobb bölcsességünk, hogy kineveztettük magunkat bölcs tanácsosoknak.
2. TANÁCSOS Utoljára azt szeretne volna a mi urunk hallani, hogy a napkeleti bölcsek kivégzése ajánlatos.
3. TANÁCSOS Ezért mi azt tanácsoltuk, hogy végeztesse ki a napkeleti bölcseket.
1. TANÁCSOS De ez így önmagában bármilyen okos is lett volna és kellemes, nem lett volna elég diplomatikus és hasznos. Jobb előbb nyomára bukkanni, hogy

kinek viszik az ajándékot, és csak azután kivégeztetni és kirabolni őket, ahogyan kell. Az új uralkodójelöltet is ki kell végezteni, hiszen minden új uralkodójelölt rendetlenséget okoz, ezért hamar és ügyesen ki kell végezni, hogy ne legyen rendetlenség, hanem nyugalom legyen, rend, béke és igazság.

2. TANÁCSOS Ezért először nyomra vezetnek bennünket a napkeleti bölcsek, aztán jön csak az, amit mindenki szeretne, vagyis amit az uralkodónk szeretne, hogy igazság legyen, béke legyen és rend legyen fennakadás nélkül.
3. TANÁCSOS Mert mi nem afféle dilettáns módon vagyunk bölcsek, mint akik okoskodnak összeviszsa, ahogy az eszükbe jut. Mi szakszerűen vagyunk bölcsek.
1. TANÁCSOS Olyan módon szakszerűen bölcsek, hogy az tetsszen a mi uralkodónknak.
2. TANÁCSOS Érvényesüljön az érdeke és az érdekünk.
3. TANÁCSOS Bármilyen disznóságot követünk el, be lehessen bizonyítani az igazságosságát és jogosságát.
1. TANÁCSOS És főleg olyanokat végeztessünk ki, akik nem tudnak védekezni.
2. TANÁCSOS Kivégeztetni, hogy ne is tudjanak védekezni.
3. TANÁCSOS Mivel mi vagyunk a legokosabbak és legpolitikusabbak, a mi dolgunk azt tanácsolni, ami a leghasznosabb, legelőnyösebb, legkevésbé kockázatos.
1. TANÁCSOS Mert mi vagyunk a legokosabbak.
2. TANÁCSOS Legkörültekintőbbek.
3. TANÁCSOS Legáhítatosabbak.
1. TANÁCSOS Ezért bíztak meg bennünket.

4. kép

ASSZONYOK Szép vagyok. Csak meglibbenek, és már rám tapadnak a tekintetek. Értem veszkódnék a férfiak, értem vitézkednek és ügyeskednek, hogy nekem imponáljanak, hogy meghódítsanak. Én vagyok a világ legszebbje. Hol esengenek, hol erőszakoskodnak a kegyeimért. A hűségem a legfontosabb nekik, hogy ne jusson másnak a szépségemből. Az egész világot azért építették fel, hogy nekem kényelmesebb legyen. Azért asztaloskodnak, háborúskodnak, kőműveskednek, okoskodnak, bölcselkednek, kegyetlenkednek, nagyvonalúskodnak, hogy a kegyeimet elnyerjék. Legnagyobb jutalmuk, ha hozzám érhetnek, mert én vagyok a legszebb, aki nélkül nem tudnak élni. Karomban a kisbabával madonna vagyok, rólam szólnak az énekek, és értem folynak a háborúk. Miattam rohannak az olimpián és szónokolnak a népgyűlésen. A gazdagságuk értelme, ha nekem adhatják mindazt, amit felhalmoztak. Tőlem függ, hogy mire jutnak. Én szültem, neveltem, tanítottam őket, a kezemen tanultak meg tipegni, a szavaimon és énekemen gügyögni. Nem fontos nekik, hogy okos legyek, elég, ha olyan vagyok, amilyennek egy nőnek lennie kell. Elöttem vizsgáznak a férfiak, én döntöm el, hogy érnek-e valamit, vagy sem. Támogathatom őket, tönkre is tehetem, mert ők csak szavalnak és pöffeszkednek, de a hatalom nálam van, mert nélkülem nem létezhetnek. Asszony vagyok, és uralkodom az életen és az emberiségen. A férfiak ünnepnapja csak az lehet, ha velem vannak. Hallgatom éjszaka

a fülemüle énekét. A kisbaba elaludt. Értem van a világ.

A NÉP HANGJA Egy városban élünk, egy népet alkotunk, egy istent imádunk, egyformán öltözködünk, vagy ha nem egyformán öltözködünk, egyformán értjük azt, hogy mit jelent a másféle öltözködés, és milyen öltözködés mit jelent. Az egyik rabló, a másik hóhér, az egyik kereskedő, a másik halász, az egyik kőműves, a másik ács, az egyik betűvető, a másik zsaroló, együtt élünk, mert miénk a föld és mi tesszük dicsővé, ezt énekeld el nekem tele szájjal, ezt zengedezzed, ha van tüdőd, erre találj ki megfelelő szavakat és dallamot. A falu elején csatazaj, a falu végén temetés, siratás, gyászoló kórus, csattog a pásztorok ostora, együtt él a sok birka, a terelő puli és a beszélő emberek, akiknek méltóságot adunk, hogy az ember nyomorúságát megmagyarázzák, és biztassanak, hogy túrjunk és engedelmeskedjünk, mert ott fenn a kastély és az urak szép nagy házai és odalenn a számtalan kis viskó a piszkosokkal, így él az ember. Lepedőt, fehérműt, inget mosnak a hóhérok rendes kis feleségei, az éjjeli rablók nappal az oltár előtt térdepelnek, ajándékot adnak a zsákmányból a papoknak, és a papok, az istenek szószólói megáldják az ajándékozót, kántálnak a koldusok és a komédiások, a kovácsok pedig kardot köszörülnek, a vitéz vár, hogy jó legyen a fegyver, a görbe kés vágja, szúrja az embert, így élünk együtt, és egymásban megkapaszkodunk, és teteteink, mint a szövet szálai, összefonódnak. Misztikus erő tart együtt bennünket, és ezt átadjuk az utódoknak. A vízcsöpp

elillan, de hosszú életű a folyó és a tenger, szél söpör végig a tájon, fut a hullám, egyenletesen zúgnak a templomi orgonák és a kórus, a királyi palotába ki-be járnak, a kórház, a katonainduló és a rabszolgavásár zaja összefonódik, hullámszik a zúgás, és halad előre megszakíthatatlanul. Az istenek kellő távoból néznek, és elégedetten bólogatnak.

5. kép

GÁSPÁR Szép volt az ünnep, szép volt a hódolat az eljövendőnek.

MENYHÉRT Ragyogása fényes ígéret, és ránk vetül a fény, ahogy sugározza az isteni jászol.

GÁSPÁR Magunkkal visszük a ragyogást.

BOLDIZSÁR És mivel hisszük az isteni szöveget, melyet küldött a vezérlő csillag és átadott a rabszolgá-öltözetű angyal, a szent titkot megtartjuk magunknak.

GÁSPÁR És lopakodva a hátsó ajtón elhúzzuk a csíkot.

6. kép

1. TANÁCSOS Ezek a piszok Háromkirályok nem jelentkeztek.

2. TANÁCSOS Ki kell küldeni szaglászókat, kutyákat, kuvaszokat, kémeket, hűséges, engedelmes, szolgálalelkű feltörekvőket, ambíciózusokat, jutalomra éheseket, hogy kutassák ki, mi az oka ennek a mulasztásnak.

7. kép

GÁSPÁR Csend, sötétség és álöltözet rejti az isteni célokat.

BOLDIZSÁR Ezért kell a tömegbe vegyülni és jeltelenül elkeveredni, hogy a látható világ láthatatlan célja ne lepleződjék le.

MENYHÉRT Csendben maradjon, ami ki akar bontakozni, és idő előtt ne váljék nyilvánvalóvá.

GÁSPÁR Ne derüljön ki idő előtt, hogy az örök erőknél mi a célja veled.

GÁSPÁR Ezért osonunk haza láthatatlanul.

MENYHÉRT Aki soron van és sorra kerül, vágtsa vadul. Egyik a vesztébe, másik a megdicsőülésbe, ahogy diktálja a megváltás és elkárhozás ritmusa.

BOLDIZSÁR Ne tétovázzanak, osonjanak az idő fergetegében, és a köpönyegek, mint az éjszaka csillagot takaró és kivillantó fellegei, hosszan és sejtelmesen libegjenek.

GÁSPÁR A villámot jól lehessen látni, de a jelentését megfejteni csak a kiválasztott tudja.

8. kép

HERÓDES Semmit sem utálok úgy, mint a titkolódzást és az engedelmenséget. Én vagyok a teremtő és kormányzó Isten helyi képviselője, és mint az ő megbízottja, nálam a jog, a döntés és a felelősség.

1. TANÁCSOS Azonnal rohanjatok, kutyák, fogjátok el a hazug árulókat.

2. TANÁCSOS És kerítsétek elő a csecsemőt, aki királyi rangra pályázik.

HERÓDES Teljesítsétek a kötelességeket, kutyák! Utasítalak benneteket, én, akit az égi hatalmak érvényesen kineveztek és felszenteltek. Azt ölitek meg, akit akarok.

1. TANÁCSOS Nézzétek át a régi írásokat, anyakönyveket, keressétek meg a jeleket, kérdezősködjetek. Lehetetlen, hogy ilyen fontos dolog, mint az uralkodóváltás, előzmény nélkül készülődjön.

2. TANÁCSOS Legyetek szemfülesek, és aki gyanús, azt hurcoljátok ide elénk,

HERÓDES mert imádni senki mást, csak engem lehet.

9. kép

GÁSPÁR Magunkkal visszük a hírt.

MENYHÉRT Új égitest a megszokott régi csillagképek között. Kormoránfészek a hold szarván, kékes lángok a nádszálak csúcán.

BOLDIZSÁR Csupa meglepetés ebben a jóslásokkal, jelekkel és magyarázatokkal tele világban.

GÁSPÁR Sose hidd el, hogy minden meg van már régen oldva, hogy új nem jöhet.

MENYHÉRT Ne hidd, hogy csak a régiekhez kell fordulni tanácsért, és már semmi újat nem lehet kitalálni, és semmi váratlan nem jöhet, csak a megszokottak ismétlődése.

BOLDIZSÁR Mint ahogyan az égtájak és az évszakok ismétlődnek. Nem így van. Jelentéktelen ponton, melyet szinte senki sem sejtett, sarkában fordul meg a világ tengelye.

MENYHÉRT És olyan kapuk nyílnak meg, melyekről nem is tudtuk, hogy egyáltalán léteznek.

10. kép

1. TANÁCSOS A legfontosabb, hogy mi legyünk a ravaszabbak, és túljárjunk az eszükön.

2. TANÁCSOS Nem babra megy a játék, és ha nyerni akarunk, nekünk kell ravaszabbaknak és ügyesebbeknek lennünk.

HERÓDES Ahogyan eddig mindig, most is be kell bizonyítanunk, hogy a mi érdekünk az Isten akarata, aki kinevezett bennünket, és aki iderakott minket, ahol most vagyunk, a trónra.

1. TANÁCSOS Ki kell szimatolni, hol kezdődik az összeesküvés a rend ellen, a béke ellen, a királyunk ellen, az Isten akarata ellen.

2. TANÁCSOS És szent igazságunk tudatában le kell csapnunk.

HERÓDES Mert én imádom az engem kiválasztó és kinevező Istent, és ezért kötelességem, hogy imádjam saját magamat.

11. kép

GÁSPÁR Mi csak egy csecsemőt látunk, és fogalmunk sincs, hogy mit fog majd később mondani.

MENYHÉRT A váratlan, új égi csillagon kívül a csecsemő maga volt a jeltelenség.

BOLDIZSÁR De azt tudjuk, hogy ártatlan és kiszolgáltatott csecsemőként fekszik, aki megváltoztatja majd a világot.

GÁSPÁR Katonai díszfelvonulás nem ünnepli, vastag falú márványlépcsős csúcstechnológiás épület nem fogja körül,

MENYHÉRT de rejtett szeretet lehetete melegíti, távolról magányos furulya szól, mint eltévedt ember vágyódása a pusztaságban.

GÁSPÁR Szervezett hivatalnokok és reklámszakemberek nem ordítottak,

BOLDIZSÁR csak a fű zizegett, ahogy a végzetes szellő megelevenedett.

3. FELVONÁS

1. kép

Hol repülnek, hol csak másznak,
adj helyet a prófétáknak,
figyelj oda, hogyha szólnak,
irányt adva akciónak,
ésszerűség nem kell semmi,
csak vaktában lelkesedni,
gyújtóbomba, repesz bomba,
duzzad az én tarsolyomban,
ez itt az én fővezérem,
szolgálat a dicsőségem,
rámutat az ellenségre,
üdvözülés megígérve,
gyűlölni az ellenséget,
lelkesedés perzsel, éget,
égő falvak füstölögnek
angyaloknak, ördögöknek,
a próféta jön és végre
rámutat az ellenségre,
itt akasztják, ott meg verik,
az ember meg illeszkedik.

2. kép

2. ASSZONY A király csodálatos ember.

1. ASSZONY Kegyetlen, embertelen
disznó.

2. ASSZONY Hogyan beszélhetsz így
a királyról?

3. ASSZONY A sors és az Isten küldöttjéről így beszélni!

2. ASSZONY Ebben nincs semmi
tisztetet, semmi áhítat.

3. ASSZONY Képtelen elismerni,
hogy vannak felsőbbrendű lények,
akik többet tudnak, mint ő.

2. ASSZONY Fel kellene jelenteni.

3. ASSZONY Kivégeznék. Egész biz-
tosan kivégeznék.

2. ASSZONY És egy szót sem szól-
hatna.

3. ASSZONY Képtelen belátni, hogy
vannak nála sokkal magasabb
rendű lények, uralkodók,

2. ASSZONY akiknek engedelmes-
kednünk kell,

3. ASSZONY és boldogok lehetünk,
ha megérinthetjük a ruhájuk sze-
gélyét.

2. ASSZONY A felsőbbrendűeknek
mindig igazuk van.

3. kép

HERÓDES Ne gatyázzatok, tanács-
sok, mert a fejetekbe kerül.

1. TANÁCSOS Annyit tudunk, hogy
ez az állítólagos jövőendő uralkodó
mostanában született.

2. TANÁCSOS Csak erre magyaráz-
ható a pásztorok, a napkeleti böl-
csek és egyéb csepűragók látvá-
nyos hódolata.

3. TANÁCSOS Dicsőség a mi kirá-
lyunknak és nemzetvezetőnknek,
hogy lépésről lépésre irányítja a
figyelmünket az igazság felé.

1. TANÁCSOS Megvan.

2. TANÁCSOS Mi van meg?

1. TANÁCSOS A megoldás.

3. TANÁCSOS Azt gondolod, hogy
megtaláltad a megoldást?

1. TANÁCSOS Igen. Egyszerű. És ha
a mi királyunknak is tetszik, végre
is tudjuk hajtani.

3. TANÁCSOS Mire gondolsz?

1. TANÁCSOS Az adott területen ki
kell végeztetni az összes csecse-
mőt.

3. TANÁCSOS Egyszerűen kivégez-
tetni a csecsemőket? De hiszen mi
egészen szoktuk a falvakat kiirta-
ni, de kiválogatni a csecsemőket
és úgy kiirtani, azt nem szoktuk.

2. TANÁCSOS És mit fognak szólni
hozzá?

1. TANÁCSOS Kit érdekel a senkik
véleménye. Nekünk csak az uralko-
dónk tetszése a fontos. Különben
is, kedvezően fogjuk beállítani.

2. TANÁCSOS Helyes. Átadjuk a témát a beállítás-szakértőnek.
3. TANÁCSOS Királyunk, mit szólsz a tömeges és radikális csecsemőki-végzéshez?
- HERÓDES Nekem egyedül a rend és az igazság fontos. Ez Isten akarat. Csak ő a fontos, és mindent ez alá kell rendelni. Ha irtás kell, jöjjön az irtás. Engedek a mennyei hangnak.
2. TANÁCSOS De mit fognak szólni hozzá az anyák?
3. TANÁCSOS Esetleg befolyásos emberek gyerekei is belekerülnek.
2. TANÁCSOS És találunk-e elég lelkes hóhért, aki lelkiismeretesen dolgozik, és aki nem követi el azt a lelkiismeretlen gatszágot, hogy megkímél egy protekciós csecsemőt?
3. TANÁCSOS Vagy a sajátját, vagy egy másik hóhér csecsemőjét.
2. TANÁCSOS Mert nemcsak bölcsnek, hanem igazságosnak is kell lennünk.
1. TANÁCSOS Látom, szerintetek is jó, hogy az adott körzetben ki kell irtani a csecsemőket, de kellő számú lelkiismeretes hóhérra van szükség, akik becsületesen végrehajtják az adott parancsot.
2. TANÁCSOS Vannak bizonyos nehézségei a dolognak.
1. TANÁCSOS Mit akarsz ezzel mondani?
3. TANÁCSOS Csak azt akarja mondani, hogy esetleg azokat a szülőket is ki kell végeztetni, akiknek nem tetszik a rendcsinálás.
2. TANÁCSOS Nagy odaadással és gondossággal kell eljárunk.
3. TANÁCSOS És válogatott, megbízható legényekre van szükség.
1. TANÁCSOS Szerintem egyszerre kell lerohanni őket, hogy ne legyen idejük a felkészülésre.

2. TANÁCSOS És megszökni se tudjanak.
3. TANÁCSOS Keményen, határozottan, biztos kézzel fellépni a nép érdekében.
1. TANÁCSOS Az igazság beteljesülésének érdekében.

4. kép

Én csak ruhát mosok.
Én csak főzöm az ebédet.
Én csak fegyvert kovácsolok.
Én csak söprögetek, tisztogatok.
Semmi közöm az urak dolgához.

De szép, ahogy kilovagolnak.
Gyönyörű, ahogy kihúzzák magukat.
Csillog az a remek rohamsisak a fejükön.

Lelkesít a hősök csiti-csattogása.
Fiatalság, erő, bizalom a jövőben.
És a szöttes-böttes, ami díszíti őket.
És az a gusztusos tisztaság az ingen és a fegyveren.

Csiszolja, olajozza azok a kis ügyesek.

Az emberek örül a szíve, ahogy látja,
ahogy látja, hogy a lángok égnek,
és hálát ad az élet szépségeiért,
égnek.

5. kép

1. ASSZONY Irtózom ezektől az emberektől. Emberek ezek egyáltalán?
2. ASSZONY Micsoda férfiak! Erősek, határozottak. Imádom az erős és határozott férfiakat.
3. ASSZONY Én is utálom azokat a férfiakat, akik töprengenek és aggályoskodnak.
2. ASSZONY Az aggályoskodó férfiaknál csak a gondolkodó férfiak az elviselhetlenebbek.

-
3. ASSZONY Egy férfi legyen kemény, haladjon egy irányban, és vágjon oda határozottan, ha kell.
1. ASSZONY Félek és irtózom, hogy ilyen primitív vadállatoknak vagyok kiszolgáltatva.
2. ASSZONY Kiszolgáltatva, kiszolgáltatva. Undorodom a nyafogásodtól.
3. ASSZONY Hagyd. Úgyis ráfizet. Ha a vajjelkú pipogyákban bízik, megnézheti magát.
2. ASSZONY Szerintem felháborító az ilyen gondolkodás.
3. ASSZONY Hazaárulás.
2. ASSZONY Meg kell büntetni.
3. ASSZONY Ki kell közösíteni.
2. ASSZONY Meg kell égetni.
3. ASSZONY Az én férjem hős katoná. Ő aztán meg tud védeni engem.
2. ASSZONY Az én férjem hóhér: bátor, határozott állami hivatalnok.
3. ASSZONY A hóhérokat nem szeretem annyira. Az olyan piszkos munkának látszik. Viszont a Rebekának a férje bíró, ő nem a saját kezével végez ki valakit, csak elítéli, és az olyan gusztusos, úri munka.
2. ASSZONY Aha, ismerem. Kis dugasz ember, de hallottam, hogy hány tagbaszakadt izompacsirtát akasztatott már föl, feszítettett már keresztre.
3. ASSZONY A Bözsike férje katonatiszt, ismerem, nagyon utálja a gondolkodó embereket. Nekem mindig nagyon imponált, de nem akart nekem udvarolni. Szerinte a férfi cselekedjen, és ne spekuláljon. Ez nagyon tetszett nekem. Ilyen férfit igazán lehet szeretni.
1. ASSZONY Az a legnagyobb csoda, hogy ezt a világot el lehet viselni.

6. kép

TISZT Elindultok és kétéves korig minden csecsemőt lemészároltok. Gyorsan kell dolgoznotok, nehogy az ügyesebbje meglőgjon. Mert képesek a szülők ellenkezni a hatóságokkal. Gyors és határozott munkát követel tőletek a hatóság, az állam, az Isten és a császár, az Isten földi helytartója. Hajnalban rohanjátok meg a házakat, mikor még alszanak, hogy ne legyen idejük felkészülni, sem ellenállni, sem menekülni.

1. KATONA A falu vezetőinek gyerekeit is mészároljuk le?

TISZT Nincs kivétel. Hacsak igazolással nem állnak elő, hogy a gyermek már elmúlt kétéves. De ha kukoricáznak, nem találják meg az írást, keresgélnek, ti ne kukoricázatok, hanem transzírozatok. Megjegyzem, ha derekasan dolgoztok, külön napidíjat kaptok, jutalmat, kitüntetést. Bízom bennetek, fiúk. Ti tudjátok, hogy mi az a hazaszeretet, hűség a királyotokhoz, a népetekhez, megvan bennetek az áhítatos vallásosság, a hit a mindenhatóban, aki tudja, hogy mit akar, hogy mi válik végül a javatokra, hogy mi a jó meg a rossz, és hogyan lesz belőletek engedelmes, megbízható, vitéz katoná, aki okosan, ügyesen, lelkiismeretesen végrehajtja a parancsot. A vezetőitek tudják a részletes tervet, hogyan kell a falu kijáratait őrizni, megvan a listátok, hogy kikre kell lecsapnotok, és mi gondosan és lelkiismeretesen felfegyvereztünk benneteket, hogy sikeresen és gyorsan végezzetek. Ha a szülők ellenkeznek vagy ellenállnak, akkor őket is vágjátok le, de a mi királyunk irgalmas

szívű és kegyelmes, és ha a csecsemőt már felvagdaltátok, elég, ha a szülőket megveritek vagy megcsonkítjátok, tovább nem kell őket bántalmaznotok. Meg kell érteniük, hogy mi az uralkodó, az Isten és a társadalmi rend akaratát teljesítjük be. Értettem? Világos? Kis csoportokban törünk a házakra. Nem kell azonnal elárulni, hogy mi a feladat, csak annyit, hogy látni akarjuk a kisgyereket. Lehet, hogy furcsállják, hogy ilyen korán, meg ilyesmi, de hát az állammal nem lehet ellenkezni. Hivatkozunk majd elfogadott döntésre, Istenre, papokra, történelemre, királyra, mindenre. De sok duma nincs. Ellenkezés sincs. Értitek? Olyan nincs, hogy nem nyitja ki az ajtót, vagy nem enged be. Na most megjelenik az anya a csecsemővel. Elkéred a csecsemőt az anyjától, és azonnal átadod a társadnak, aki készenlétben vár és kimegy vele az utcára. Te a háziakat tartod vissza, hogy ne menjenek utánuk. A parancsban benne van, hogy csak a csecsemőket kell kinyírni, az öregeket legfőljebb hülyére verni, mondjuk, ha nem tetszik neki a dolog. Karddal szétvágni csak azt kell, aki a felsőbb parancsnak tetteg ellenáll.

1. KATONA A csecsemőket hogyan vágjuk szét?

TISZT Mi az, hogy hogyan? Kettévágod vagy leszúrod.

2. KATONA De hogy? Mondjuk így a lábánál fogva lóगतom és kettévágom, vagy tegyem le a kövezetre és ott szúrjak bele?

TISZT Jobb, ha lóगतod, és úgy vágod ketté, mert ha a kövezetre teszed, és úgy szeleteled, megsérülhet a kardod, kicsorbul vagy eltörik, és ne felejtse el, hogy a

kard kincstári tulajdon, arra vigyázni kell.

1. KATONA Elég, ha egyszer bele-szúrok, vagy addig vagdossam, míg mozog vagy el nem hallgat?

TISZT A parancs úgy szól, hogy megölni. Ezt kell teljesíteni, a többi a tetszésedre van bízva.

2. KATONA És a kis holttesteket szanaszét hagyjuk, vagy halomba rakjuk?

TISZT A kis testeket egymás mellé fektetitek a kijelölt helyen, hogy az ellenőr simábban és pontosabban tudjon dolgozni.

3. KATONA Álljunk meg! Én katona vagyok, én ezt nem csinálom.

TISZT Ki volt ez? Kinek járt a pofája?

3. KATONA Nekem járt a pofám, hadnagy úr. Katona vagyok, öltem már mindenféle embert, ha arról van szó, hogy fegyveres ellenséget kell megölni, rendben van, de gyereket, és közben hallgatni az anya jajgatását, ez engem idegesít. Nem csinálom.

TISZT Észnél vagy te, ember? Ellenkezel? Szembeszegülsz a parancs-csal? Elment az eszed?

3. KATONA Nem ment el. Adjon nekem más feladatot, hadnagy úr, de én ezt nem csinálom.

TISZT Eltűnt belőled a kötelelenség-érzet? Rohasztod itt a szellemet, arról pofázol, hogy tetszik, nem tetszik, meg ezt akarom, azt akarom? Megzavarodtál? Egy óra alatt az egész mézszárlással készen vagyunk, és megnyugtatlak, utána kitűnően fogunk tízóraizni. Ne ugrálj és pattogj itt nekem, és ne bíráld felül a parancsot, hanem engedelmeskedj, és többet egy hangot sem akarok hallani.

3. KATONA Másban tudok engedelmeskedni, ebben nem. A csecsemőket nem fogom bántani.

TISZT Te eddig jó, megbízható emberem voltál. Mi lett belőled, te ökör?

3. KATONA Inkább nem tízórazom, de nem csinálom.

TISZT Vigyétek előlem ezt a disznót, ezt az erkölcstelen alakot, bemocskolja a hadseregünk makulátlanul tiszta szellemét. Itt nálunk nincs válogatás, nincs visszapofázás, nincs engedetlenség. Parancs az parancs, és a parancsmegtagadás a legnagyobb, legbűdösebb piszok, ami a hadseregünket bemocskolhatja. De mi kitisztítjuk. Elvinni. Kivégezni, felakasztani, keresztre feszíteni, lekasabolni! Csapatunk nem vesztítheti el makulátlan tisztaságát. Vigyétek! Visszatérve a feladatra. Egyszerre a falu két végén kezdünk, és középen találkozunk. A hullákat az előre kijelölt helyen tomyozzuk, hogy a munka áttekinthető legyen.

1. KATONA Virrad. Mehetünk.

2. KATONA Szép derült reggel.

1. KATONA Szélcsend.

2. KATONA Jó a világítás, mert derült az ég. Még melegünk sem lesz.

TISZT Csupa jó jel. Figyeljétek, úgy megy majd, mint a karikacsapás.

7. kép

1. ASSZONY Hallottad, hogy levágták őket?

3. ASSZONY Hallottam, hallottam. Szép volt a hangja, aki mondta, hatalmas, és mégis alázatos. Nagykövet lehetett, úgy látszott a ruhájáról meg a magatartásáról, de nem nagyon figyeltem oda, mert nem szeretem a rossz híreket.

2. ASSZONY Mindig valakit levágnak valahol, megvágnak, feldarabolnak. Betegség is grasszál jobbra, balra. Minek törődjek vele, hiszen úgysem tehetek semmit.

3. ASSZONY Az ezredesek meg csokorokat küldözgetnek a legényükkel. A legényeknek is mohón csillog a szemük és figyelnek, és mintha a figyelésük végigtapogatna. Ejnye, tábornok úr, hova tette azt a virágot?

1. ASSZONY De ártatlan gyerekek voltak, és hatalmas, tagbaszakadt katonák megölték az ártatlan gyerekeket.

2. ASSZONY Ó, mindig megölnek ártatlan gyerekeket. Hol ezért, hol azért. Az egyikről beszélnek, a másikról hallgatnak. Ahogy éppen a szél fúj.

3. ASSZONY Szegény fiúk, máshogy is tölthették volna az idejüket. De hát ez volt a kötelességük, ezt kérte tőlük a haza.

2. ASSZONY Az én fiamat is be szerettem volna szervezni egy kivégzőosztagba, mert az sokkal biztonságosabb, mint elküldeni a csatába. Protekcióm nem volt, így aztán nem vették be. Ugyanis védteleneket mészárolni végül is biztonságos, kényelmes dolog, nem úgy, mint a háború. Ugyanis az ellenség védekezik, és még meg találják szúrni szegény drágámat.

3. ASSZONY Ilyen az anyai gondoskodás és előrelátás.

1. ASSZONY Az anyai szeretet.

2. ASSZONY Hiába, azt pótolni nem lehet.

1. ASSZONY Nem tudom elképzelni, hogy lehetnek ilyen aljas csirkefogók, akik ilyen szennyes munkát elvállalnak.

2. ASSZONY Mi az, hogy piszkos munka? Felületesség ilyesmit mondani.

3. ASSZONY Rövidlátás, könnyelműség, felelőtlenség.

2. ASSZONY Valaki kiadja a parancsot, és valaki teljesíti.

3. ASSZONY És az mindig és mindenütt dicséretes dolog, ha engedelmességed és teljesíted a parancsot.
1. ASSZONY Hogyan tudtok így beszélni? Miféle gondolkodás ez?
2. ASSZONY Te állandóan ellenkezel. Neked semmi sem tetszik, nem fogadod el a fensőbb döntéseket. Veled nem lehet beszélni.
3. ASSZONY Jó lesz, ha vigyázol magadra.
1. ASSZONY Olyan rendes asszonyoknak látszotok, mégis hogyan tudjátok elviselni ezt a piszkos szörnyűséget?
2. ASSZONY Mi az, hogy piszkos? Mit jelent az, hogy piszkos? Az csak attól függ, hogy győz-e, vagy sem. Ha vesztes csinálja, akkor piszkos, aljas gaztett, ha győztes, akkor hőstett.
1. ASSZONY Nem tudlak benneteket elviselni. Lehet, hogy az egész életet sem tudom elviselni, de undorodom tőletek.
2. ASSZONY Te, ez a mi legszebb emberi érzéseinktől undorodik.
3. ASSZONY Lehet, hogy rokona volt a kivégzettek között.
2. ASSZONY Legjobb, ha bölcsen beletörődsz. Meg kell nyugodni Isten akaratában.
3. ASSZONY Sok minden van, amit nem tudunk felfogni, megérteni, de el kell fogadnunk.
- BOLDIZSÁR Bármit követsz el, az ítéletet átírja az idő, a távolság és a propaganda. Lehet, hogy amit te szépnek találsz, azt gaztettnek és aljasságnak fogják minősíteni, de lehet, hogy valaki dicsőíteni fogja a saját politikája és céljai érdekében.
2. ASSZONY Az életünk beletörődés.
3. ASSZONY Harcolunk a gyerekeinkért.
2. ASSZONY Azért járatam hóhéris-kolába, hogy biztonságos, jó munkája legyen.
3. ASSZONY Ezért bújítottam.
2. ASSZONY Ezért neveltem vitéznek.
3. ASSZONY Kitanítottam, hogy ravasz legyen, mert a ravaszak a legéletképesebbek.
2. ASSZONY Szájába rágtam, hogy csak meg kell játszania a jót, mert a látszat és a beállítás szerint ítéli meg az embert, és azt, hogy valójában mit ér, úgysem tudja senki.
1. ASSZONY Hát nincs valami magasrendű értelme ennek az emberi életnek?
2. ASSZONY Itt van ez a szerencsétlen. Állandóan mindenkivel, és főleg a hatóságokkal összeütközik.
3. ASSZONY Szenved.
2. ASSZONY Ahelyett, hogy elfogadna.
2. ASSZONY Ellenkezik.
3. ASSZONY Siránkozik.
2. ASSZONY Meg fogják elégegni.
3. ASSZONY Meg fogják gyanúsítani.
2. ASSZONY Meg fogják vádolni, hogy hazaáruló.
3. ASSZONY Aki nem tiszteli a vezetőket.
2. ASSZONY Az isteneket.
3. ASSZONY Az előljáróinkat.
2. ASSZONY Azt fogják mondani, hogy boszorkány.
3. ASSZONY Megégetik.
2. ASSZONY Maga tehet róla.

8. kép

NAGY VEGYES KAR Csak éppen élni akartam, meg akartam kapni a fizetésemet, és bevásárolni és finomat vacsorázni – ezért szúrtam hátba a barátomat, ezért támadtam meg az embereket, akikkel

különben semmi bajom nem volt, nem is ismertem őket azelőtt, nem is találkoztunk, csak mivel élni akartam, és az enyéim ezt követelték tőlem, és ugye tőlük függök, mert össze vagyunk nőve, azért teljesítettem a feladatot, a feladat pedig az volt, hogy megrohanjam a vadidegen embereket, lemészároljam őket, családostul rájuk omlaszam a házat és felgyújtsam az egész falut, csak éppen élni akartam, enni adni a saját gyerekeimnek, imponálni a feleségemnek, tetszeni akartam a barátaimnak, az ellenségnek, a bajtársaimnak, a csapatomnak és a tisztjeimnek, ezért bombáztam le a városokat, ezért találtam ki a haláltáborot, ezért építettem ártatlanokat és ismeretleneket összefogó drótkerítést, akik nem is erre laktak, nem is a mi vidékünkön éltek, nem is tudtam róluk, semmi közöm nem volt hozzájuk, haragudni sem tudtam volna rájuk, mert nem is tudtam, hogy vannak, ezért építettem a falakat, osztottam el a mérget, gyújtottam be a krematóriumot, csak éppen élni akartam, együtt táncolni és énekelni a többiekkel, kitűnő jegyet akartam kapni a tanítóimtól, kitüntetést és biztos jövedelmet az előljáróimtól, és ugyanazt a szöveget akartam mondani, mint amit a csapatom ordított, akikhez érzem, hogy tartozom, és nekem nagyon is fontos, hogy ők is érezzék, hogy hozzájuk tartozom, mert saját magam úgy vagyok biztonságban, és akkoriban úgy adódott, hogy ezt gyilkolással lehetett igazolni és bizonyítani, ezért mozogtam úgy, mint a többiek, ezért tanultam ki a mesterséget, hogy dicsőítsem

a főnökömet, hogy figyeljem az árulókat, azokat, akik nem menetelnek együtt velünk, akik mások és megbízhatatlanok, akiknek más a színük, akik más nyelven beszélnek, akik nem tartoznak hozzánk, azért, hogy leleplezzem őket, csak azért tettem, jelentettem, elvittem, felnégyeltem, kinyomtam a szemét, megkínóztam, elvágtam a torkát, lelőttem, megsütöttem, leszúrtam, megfojtottam, elbuktattam, leöntöttem festékekkel, csupán azért, mert élni akartam, reggelire megenni a vajjas kiflit, a tükörtojást, meginni a kakaót, és figyelni, hogy az a drága asszony eteti a gyerekeket, süteményt ropogtatni és egészséges gyümölcsleveket inni, este fáradtan, de biztonságban leheveredni, bele a puha, meleg ágyba, hiszen az asszonnal gondosan választottuk ki az ágyneműt, és az én drága asszonyom mindent csodálatosan tisztán tart, ezért lőttem nyíllal, puskával, ágyúval, aknavetővel, tankkal, bombázóval, atombombával, ezért tüntettem el városokat, pedig nem is tudtam, hogy kik építették, miféle épületek, képek, templomok, orgonák és borospincék voltak benne, nem is tudtam előzőleg, hogy van az a város, csak küldtek engem, hogy ott mindenkit megöljünk, és én lőttem és öltem a vadidegeneket, együtt a barátaimmal, a közösséggel, az enyéimmel, akkoriban az nyújtotta a biztosítékot, mivel csupán élni akartam a többiekkel együtt, azért ordítottam, hogy rajta, rohamra, mert reggelihez a kis kupica pálinkámat meg akartam inni, és szeretem a vajjas kiflit és a pálinkát, azért mészároltuk le a gyerekeket.

9. kép

2. ASSZONY Ó, cucimuci, már megint.
3. ASSZONY Ó, picipuci, de jó, hogy látlak.
2. ASSZONY Hallottam a kikiáltó hangját. Kellemes.
3. ASSZONY A kikiáltók hangja is kellemes, rájuk nézni is kellemes, mert úgy választják ki a kikiáltókat, hogy kellemesek legyenek.
2. ASSZONY Az én unokaöcsém is bejutott a tévéhez, és ott szokott beszélni. Ő magyarázza, hogy milyen okos a király.
3. ASSZONY Igazán? Az a te unokaöcséd? Nem is gondoltam volna.
2. ASSZONY Igen. Oda való. Egyrészt szép fiú, másrészt ő tudja a legjobban megmagyarázni, hogy milyen okosak az intézkedések, és milyen jószágosak.
3. ASSZONY Vásárolgatunk, vásárolgatunk?
2. ASSZONY Éppen csak leszaladtam, hogy bevásároljak egy kis tejet, igazyöngyöt, liptói túrót, bogáirtót, csecsebecsét, de sietnem kell haza, mert az én cucimucim nem érzi igazán jól magát.
3. ASSZONY Talán kis átmeneti nátha.
2. ASSZONY Az is lehet, vagy pestis, bélpoklosság, kosz, viszketés, epilepszia.
3. ASSZONY Talán túl sok fűgét evett, vagy áldozati borjat, vagy ünnepi vasszőget evett.
2. ASSZONY Annyira mohó szegénykém, ha munkából hazajön, kinyitja a hűtőt, és még a tálcákat is elropogtatja.
3. ASSZONY Hallottál a bolhainvázioról?
2. ASSZONY Én a sáskajárásról hallottam.
3. ASSZONY Azt hallottam, hogy Naf-táékhoz betörtek.
2. ASSZONY Én azt hallottam, hogy Melaszékhoz törtek be.
3. ASSZONY Lehet, hogy mind a két helyre betörtek, hiszen mindig történik valami rendezavarás.
2. ASSZONY És a betleheми intézkedésekről hallottál?
3. ASSZONY Valamit hallottam. Azt mondták, kényszervágás volt. Különben azt is hallottam, hogy Betlehem piszkos kis tetűfészek.
2. ASSZONY Gyerekeket öltek meg.
3. ASSZONY Csecsemők voltak.
2. ASSZONY A hatóság tudja, hogy mit csinál. Lehet, hogy valami járvány ütötte fel a fejét, és nem akarták, hogy elterjedjen.
3. ASSZONY Gyorsan végeztek. Azok a kicsik nem is tudták, hogy mi történik velük.
2. ASSZONY Ó, annak a kicsinek mindegy, az még nem is tudja.
3. ASSZONY Azt mondják az orvosok és a szakemberek, hogy már az olyan kicsikék is sokkal többet tudnak, mint amit elárulnak.
2. ASSZONY Hiszen még nem is beszélnek, csak sírnak.
3. ASSZONY Rémes lehetett az anyáknak. Na de csak nem gondold, hogy ok nélkül vágták le őket?
2. ASSZONY Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja.
3. ASSZONY Kellett ott valaminek lennie.
2. ASSZONY Lehet, hogy azokat kivégezték, ugyanakkor sok más életet megmentettek.
3. ASSZONY Én bízom az Istenben meg a királyban.
2. ASSZONY Mikor az unokaöcséd beszél, az mindig olyan megnyugtató.
3. ASSZONY Az ember előtt mindigárt világos, hogy hova helyezze a dolgokat.
2. ASSZONY Sajnos a liptói túró drágább lett.
-

-
3. ASSZONY Viszont a füge olcsóbb. Múltkor huszonöt sekelbe került, most megkaptam huszonnégyért.
 2. ASSZONY Azért elmondhatjuk, hogy nagy a drágaság.
 3. ASSZONY Azért én nem panaszkodhatom. A férjem jól keres, állami alkalmazott.
 2. ASSZONY Az enyém egyéni vállalkozó, és érti a dolgok csínját-bínját.
 3. ASSZONY Tudod, ha külön munkája van, vagy valami kényesebb dolgot bízna rá, azt neki külön megfizetik.
 2. ASSZONY Ennyit igazán el lehet várni.
 3. ASSZONY Így aztán mindig meg tudunk venni ezt-azt, amire szükség van.
 3. ASSZONY Felfordulás ne legyen, mert ki nem állhatom a felfordulást.
 2. ASSZONY Én is a békét szeretem, és a rendet.
 3. ASSZONY A férjem azt mondta, hogy ha rend van, mi gyarapodunk.

10. kép

MENYHÉRT A világ szép, sőt csodálatos, csak itt-ott van benne egy kis hiba.

GÁSPÁR Menyhért, Menyhért, már megint nem értünk egyet. Nem baj, csak kénytelen vagyok leszögezni, hogy szerintem az élet főtelmes, és aki alkotta, alapjában elhibázta. Annyit megengedek, hogy azért vannak benne szép és finom dolgok.

BOLDIZSÁR Elvértve, ritkán, és azt nagyon meg kell becsülni.

MENYHÉRT Szerintem az egész gyönyörűen megy, nincs vele semmi

baj, és ha valahol hiba van, azt kijavítjuk.

GÁSPÁR Szerintem a szörnyűségek váltják egymást, csak vannak kivételes nyugodtabb pillanatok.

BOLDIZSÁR Meg kell becsülni, meg kell becsülni.

GÁSPÁR A boldogság ígéretése mindig kortesszöveg, de nem valósul meg belőle semmi. Az élet megoldatlanságok sorozata.

BOLDIZSÁR Szerintem sem az égben, sem a genetikában nem ígérte meg nekünk senki a boldogságot és a nyugalmat. Ahogy az igazság beteljesülését sem. Ezért adjunk hálát az égnek minden szépséges pillanatért.

GÁSPÁR Kórházak, betegségek, balesetek. Mindig vannak betegségek. Miféle kényszerből tagadjatok, hogy ez az egész szörnyűség?

BOLDIZSÁR De a gyógyulás jó. Fel-emelő érzés meggyógyulni. És időnként az ember egészséges.

MENYHÉRT És ilyenkor, mikor az ember egészséges, és nincs semmi baja, egyszerű dolgokra képes.

GÁSPÁR Jó, mondjuk valaki egészséges, de attól még lehet, hogy rabló. És egy erős és egészséges rabló nem jó, mert nem jóra használja az egészségét.

MENYHÉRT Időnként jóra használja, és nagyon jó, ha egy egészséges ember jóra használja az egészségét.

GÁSPÁR Mire gondolsz? Mire használja például?

MENYHÉRT Énekel. Ha egy egészséges ember szép hangon énekel, arra gondolok.

GÁSPÁR Elég ritka. Ritkán fordul elő. Szinte kivétel.

BOLDIZSÁR De nagyon szép, és nem kell mindig rosszra gondolni.

GÁSPÁR A hóhért kellene a legjobb embernek tartanunk. Arra jöttem rá, hogy a hóhért félreismerjük, mert nem őt tartjuk a legjobb embernek, hanem undorodunk tőle. Ez képmutatás. Általában szemérmesen eltitkoljuk, hogy a hóhér a legjobb ember, de gondoljatok csak el, hogy a hóhér hajítja végre az ítéletet, az ítélet pedig az igazság beteljesítése, és így az igazság igazi végrehajtója a hóhér, és őt kellene a legtöbbször becsülnünk. Bár talán ez nem mindig világos, de a magatartásunkkal és az igazságérzetünkkel úgy kell megítélnünk, hogy a hóhér a legjobb ember, mert ő nemcsak beszél az igazságról, hanem végrehajtja, ő a megtettesült és megvalósult igazság, hiszen ő a megállapított igazságot tette váltja. A hóhér igazságos, az pedig csak káprázat, hogy egy asszony, kisgyerek vagy bárki, aki máshogy gondolkodik, ezt mond, azt mond, szép, vagy szépnek tartjuk, ártatlan, vagy ártatlannak tartjuk, valaki, akinek esetleg ideje sem volt még semmit elkövetni, hogy az jó. Jó, a hóhér pedig rossz, mert a kisgyerekhez képest a hóhér csúnyának látszik, és a munkája gusztustalan. Úgy is viselkedünk, és viselkedése alapján igazában mindenki ezt vallja, hogy a hóhér a legjobb ember, mert ő életünk őrének, a törvénynek a megvalósítója. Nemcsak beszél róla, hanem tesz is érte. Ugye ismeritek azokat, akik ajánlják a rendcsinálást, mások kiirtását, elrendelnek és megígérnek, programot adnak, szervezkednek. Ők sem az igaziak, hiszen az elképzelés és idea a hóhérban valósul meg, aki lelövi, megsüti, karóba húzza, kereszt-

re feszíti, krematóriumba dobja mindazokat, akiket kell. Végül is a szent, a megszentelt és mindenki által lelkesen ünnepeelt, magasztos idea, igazság és rendcsinálás a hóhér által valósul meg, megtörténik az idea megvalósulása, és az ártatlan kislány meg az anyja, a kisiskolások, akik eddig illendőséget és betűvetést tanultak, bűnösök, és velük szemben a hóhér bácsi a jó bácsi, aki összetereli őket, lelövi és árokba löki, ez a jó bácsi képviseli az igazságot, a rendet, a nagy ideát, amiért mindnyájan lelkesedünk, eltörli a falvakat és a városokat, ő a nagy gondolatok megvalósítója, és örökké élnek, örökké élnek a máglyák és késszúrások, robbanások és vérfürdők, jelzik a magasztos utat, a nagy, jó emberek és az ideák működését, és ha megszavaztad, nézz rá szeretettel és tisztelettel, és tartsd igazságosnak és rendjén valónak az újszülöttek kivégzését, hiszen a megszentelt ideológia nevében a bűnösök bűnhődtek, és a hóhér bácsik és nénik a jóság és a nagy megmentő gondolatok megvalósítói.

11. kép

1. KATONA Ügyes voltál, Benő.
2. KATONA Mennyi?
1. KATONA Nem számoltam.
2. KATONA Szomjas vagyok, adj inni.
4. KATONA Rám nézett. Még utoljára rám nézett.
1. KATONA Nem kell érzelegni. Kettévágtad, nem?
4. KATONA Rám nézett.
2. KATONA Kettévágtad, ügyes volt, nem érzeleggett.

4. KATONA Rám nézett. Mintha most is látnám.
1. KATONA Jók voltunk.
2. KATONA Szomjas vagyok.
1. KATONA Ügyes voltál.
4. KATONA Most is látom. Rám nézett.
1. KATONA Máskor is megteszed, nem igaz?
2. KATONA Mit gondolsz rá? Elfelejtetted.
1. KATONA Hazaviszed a kiflit.
2. KATONA Ismerem, hogy szereti a jó vajás kiflit.
1. KATONA Neki nem fáj semmije, csak szomjas. Nem őt vágták.
2. KATONA Jók a fegyverek.
1. KATONA Ügyesek a kovácsok.
4. KATONA Most is látom. Nem tudom elfelejteni. Rám nézett.
1. KATONA Ügyesen megtetted.
2. KATONA A kovácsok is isznak.
1. KATONA Jól ment a munka a fegyverekkel.
2. KATONA Megkapom a kitüntetést.
1. KATONA És a megemelt napidíjat.
2. KATONA Mert jól dolgoztunk, becsületesen.
1. KATONA Mind megkapjuk a kitüntetést.
2. KATONA Jó megkapni a kitüntetést.
1. KATONA A fáradságot elfelejtjük.
4. KATONA De rám nézett. Még utoljára rám nézett.
1. KATONA Te nemcsak jól vágysz és jól szabdalsz, hanem inni is jól tudsz.
2. KATONA Kitüntetés, napidíj, vajás kifli, innivaló.
1. KATONA Jól vágysz, jól iszol.
2. KATONA Elégedett az ember, ha minden rendben megy.
4. KATONA Te, mért kellett ezt megtennem?
2. KATONA Ne töprengj. Jól csináltad, becsületesen.
1. KATONA Kitüntetnek.

12. kép

- HERÓDES Jól csinálom.
1. TANÁCSOS Jól csinálja.
- HERÓDES Ráadásul minden sikerült. Elképzeltem valamit, és megvalósítottam. Ez azt jelenti, hogy zseni vagyok.
2. TANÁCSOS A mi vezérünk zseni.
- HERÓDES Más nem merné megtenni, nem csinálná, tanakodna, én viszont merem, határozott vagyok, határozott és zseniális uralkodó.
3. TANÁCSOS A mi uralkodónk zseniális uralkodó.
1. TANÁCSOS A mi vezérünk.
2. TANÁCSOS A mi generalisszimuszunk.
- HERÓDES Azért sikerül nekem minden, mert a világ teremtője és kormányzója így akarja.
1. TANÁCSOS A mi vezérünk kiválasztott.
- HERÓDES Már megint sikerült egy nagy rakás senkit kivégeztetnem.
3. TANÁCSOS A mi uralkodónknak sikerült kivégeztetnie.
- HERÓDES Parancsoltam, és engedelmeskedtek. Érezték, hogy az engedelmesség kötelességük. Az ő dolguk az engedelmesség, az enyém a parancsolás.
1. TANÁCSOS Engedelmeskedünk, szót fogadunk.
- HERÓDES Ezt a rendet nem én találtam ki. Elfogadom, hogy ez a világ rendje, hogy én vagyok a hatalmas, és ők a senkik. Képtelenség lenne a világ rendje ellen hadakozni. Ezt ők is tudják.
2. TANÁCSOS A mi dolgunk az okos, ügyes engedelmesség. Ez a világ rendje, ezért ez a helyes.
- HERÓDES Fantasztikus, hogy mekkora érték vagyok. Testőrök hada vigyáz engem, imád és őriz, akár az életét is áldozza értem.

Én vagyok a legnagyobb érték. Védenek, dédelgetnek, engedelmeskednek, a kedvemet keresik. Rettentően fontos a kedvem. Általában senkinek a kedve sem fontos, mert kit érdekel, hogy egy senkinek milyen a kedve. De az én kedvem nagyon fontos, ezért mindent megtesznek, hogy jókedvem legyen.

1. TANÁCSOS Jókedve van most az uralkodónknak, és mi is boldogok vagyunk és mosolygunk.

HERÓDES De azt a csillagot annyira utálok, hogy el sem tudom mondani.

1. TANÁCSOS A mi vezérünk utálja a csillagot.

2. TANÁCSOS Talán mondjuk neki, hogy ne utálja?

3. TANÁCSOS Azt nem mondhatjuk, mert az elvenné a kedvét.

2. TANÁCSOS Vagy mondjuk azt, hogy a csillag nem jelent semmit?

1. TANÁCSOS Mondhatnánk, de az előbb azt mondtuk, hogy jelent valamit. És ha azt mondtuk az előbb, hogy jelent valamit, miért mondjuk most, hogy nem jelent semmit?

3. TANÁCSOS Azt is mondhatjuk, hogy ő erősebb volt, mint a csillag.

1. TANÁCSOS Mert ő zseni.

2. TANÁCSOS Hatalmas.

3. TANÁCSOS Kiválasztott.

1. TANÁCSOS Ezért hiába jelzett a csillag, ő hatalmasabb volt a jelzésnél.

HERÓDES Az a feneség, hogy az uralkodó bármilyen hatalmas, azért a kétség nem kerüli el. Tudom, hogy kiválasztott vagyok, de ahogy kiválasztottak, úgy el is ejthetnek.

1. TANÁCSOS Ó, ilyen hatalmasságot nem lehet elejteni.

2. TANÁCSOS A világ meg is állna.

3. TANÁCSOS Minden összezavarodna.

HERÓDES Aztán az a rohadt csillag még mást is jelent: azt, hogy a jeltelen senkik között bujkálhat valaki, aki a helyembe akar állni, és megvan a tehetsége is hozzá. De nem ismerem föl, mert védi az ismeretlenség, és így rejtve ki tud fejlődni.

1. TANÁCSOS Ó, a senkiktől nem kell félni. Azok gyengék.

2. TANÁCSOS Bármikor ki lehet végeztetni őket.

3. TANÁCSOS Nem nagy dolog.

HERÓDES A rohadék csillag a senkik között jelzett valakit. Még hozzá az engedelmem és hozzájárulásom nélkül. Mert én kinevezhetek valakit, az rendjén van, de hogy egy csillag nevezzen ki valakit az én hozzájárulásom nélkül, az felháborító. Azt nem tűrhetem.

1. TANÁCSOS Az uralkodónk nem tűrheti.

HERÓDES De ti sem tűrhetitek. Ti is benne vagytok a szarban.

2. TANÁCSOS Hogyan gondolja ezt a mi fenséges vezérünk?

HERÓDES Úgy gondolom, ti agyalyultak, hogy mi itt szervezeten megállapítjuk a rangokat, és azt, hogy ki a valaki, ki a senki, és nekem ne jöjjön senki sem saját magát kinevezni és megválasztani, hanem tőlem kérjen engedélyt és kinevezést, és tartsa be a szolgálati utat. Én ugyan utállak és megvetlek benneteket, de azért ebben az ügyben fogjunk össze, hogy itt ne legyen másnak kinevezési joga, ne jöjjenek nekem obskúrus bölcsek, csillagok meg genetika, hogy valakit a senkik közül kineveznek, és megkerülik a mi jóváhagyásunkat. Ezt nektek is üldöznötök kell. Ezt ti sem tűrhetitek. Ez nektek sem

áll érdeketekben, ez a csillagosdi. A napkeleti bölcsek nagyon a bögyömben vannak. Nem értitek, ti barmok, hogy elvileg lehetetlen, hogy egy csillag csak úgy magától kinevezzen valakit, akit nem én jelöltem ki? Ez önjelöltség, egyenlő az önjelöltséggel, amit a hivatások nem tűrhetnek, én pedig hivatások uralkodó vagyok, és nem tűrhetek semmiféle rendetlenséget. És ti sem tűrhetitek, hiszen ti sem engedhettek magatok közé olyasvalakit, akit nem ti neveztetek ki, aki nem engedelmességre született, aki nem úgy táncol, ahogy fűtültök, vagy aki nem tudja megatni, nem is akarja megtanulni a táncot, melyet az én fűtőmre kell járni. Az Isten küldöttje vagyok, a rohadt életbe, és engem a császár és ti választottatok meg. Mit is akartam mondani?

3. TANÁCSOS Mit is akart mondani a mi drága és bölcs vezérünk?

1. TANÁCSOS Ó, valami nagyon szépet akart mondani saját magáról.

2. TANÁCSOS Igen, ő mindig azt akarja mondani, hogy milyen jogosan uralkodik, és azt, hogy pótolhatatlan, és mindenki más pótolható.

1. TANÁCSOS És azt, hogy mindenkinek a nagysága attól függ, hogy ő mekkorának és minek tartja.

3. TANÁCSOS Ezt akarta mondani.

2. TANÁCSOS Biztosan ezt akarta mondani, mert mindig ezt mondja.

HERÓDES Csönd, barmok! Nem ezt akartam mondani. Ez amúgy is köztudomású. Azt akartam mondani, hogy jól csináltuk. Gratulálhatunk magunknak, és ti is gratulálhattok nekem. Kivégeztettük a gyerekeket, és ezzel biztosítottuk a világ rendjét és nyugalmát. Itt nem fog semmiféle csillag kivá-

lasztani senkit sem a senkik közül. Megsemmisítettük, kiradíroztuk. Megszüntettük a gondot. Úgy tettük, ahogy a rend és a józan ész megkívánta, ahogy az érdekünk diktálta, mert a legnagyobb szentség, melyet mindnyájunknak szolgálnunk kell, az érdekünk, és most elégedetten könyvelhetjük el, hogy jól szolgáltuk az érdekünket.

1. TANÁCSOS A mi vezérünk elégedett.

2. TANÁCSOS Mi is mosolygunk, mert elégedettek vagyunk.

3. TANÁCSOS És igazoljuk és bizonyítjuk, amit a mi vezérünk igazoltnak akar velünk.

1. TANÁCSOS Bizonyítjuk, mert mi nagyon jól tudunk bármit bizonyítani, amit csak a mi vezérünk bizonyítani akar.

2. TANÁCSOS Káprázatosan tudjuk megszentelni a mi vezérünk rendeleteit.

3. TANÁCSOS És be tudjuk bizonyítani a legaljasabb disznóságairól is, hogy hőstett volt, és a legjobb, amit csak tehetett.

HERÓDES Igyunk.

1. TANÁCSOS Ihatunk.

HERÓDES Együnk.

2. TANÁCSOS Ehetünk.

HERÓDES Jók vagyunk.

3. TANÁCSOS A vezérünk a legjobb és legbölcsebb, és mi szolgáljuk és engedelmeskedünk neki.

13. kép

A GYŐZELMI MÁMOR KÓRUSA Induló szól, rezesbanda, ez a tettek, a tervek megkoronázása, a győztes politika. A hadsereg diadalmasan halad előre, felgyújtott városok lángja adja a díszkivilágítást.

Megdöglöttek. Szóljon a zene, harsogjanak a rezek, peregenek a dobok, és nagyfőájúan fényárban hirdessük, hogy megöltük őket, győztünk. Nagyok vagyunk és szépek, mi maradtunk életben. Szóljon a dicsőítő óda, szóljanak a történelemmagyarázatok. Az igazság beteljesedett. Győztünk, mi maradtunk életben, és ők döglöttek meg. Többé nem esznek, nem szaladgálnak, nem sírnak, nem nevetnek, hanem belekeverednek a földbe. Mi viszont ugrálunk és lakomázunk. Megmagyarázunk, mert tudunk magyarázni, és ők már nem tudnak se védekezni, se magyarázni. Tapsolunk, és nekünk tapsolnak. Jól politizáltunk, mert győztünk, nem döglöttünk meg, hanem megdicsőültünk. Működik a dekoráció, minket istenítének, védenek, etetnek, dédelgetnek, és mint az isteni kinyilatkoztatást, úgy lesik a szavunkat, és lesik azt is, hogy engedelmeskedhessenek. Jól tudunk parancsolni, nagyon jókat tudunk parancsolni. A hóhérok, a mi drága hóhéraink végrehajtják. És most guszthusosan ünnepelünk, naná, majd a hullabűzt szagoljuk, a fenét, virágok között táncolunk a díszkivilágításban. Szépek vagytok, fiúk, erősek vagytok. Egészségesek. Ordítottok a lelkesedéstől. Szép nagy hangotok van. És tisztelitek az okosakat. Mi fertelmesen okosak vagyunk, és csak úgy lubickolunk a saját okosságunkban. Ilyen a világ. A győztes tovább él. Ragyog. Nyilatkozik. Eszik. Szaporodik. És már csak szép emlék marad, gyerekek altatódalába szőtt mese, hogy hogyan mérszároltuk le az aljas ellenséget. Így kellett lennie, mert mi voltunk az erősek, a kiválasztottak.

A győztesnek tiszta a lelkiismere-
te, mert jól dolgozott. Őt kedveli
az Isten, ünnepli a szertartás, és
marha jól érzi magát. Lantosok,
kössétek fel a gatyátokat, hogy
mindezt szépen elénekeljétek. Da-
la dala kabala madara diadala.
Fújjátok a nevét. Színesre fújjá-
tok a nevét. Fújjátok azért, hogy
tárguljon, nőjenek a betűi, a neve
betűi nőjenek nagyra, és fújjátok,
hogy elterjedjen és hirdesse és
mindenütt világos legyen, hogy ő
a győztes, és a rohadtak, büdösek,
gyengék elpusztultak. Fújjátok a
nevét, hogy nagyra nőjön, és hogy
repülve beborítsa az eget.

13. kép

GÁSPÁR Boldi, Boldi, ez a turistaút
nem úgy sikerült, ahogy eltervez-
tük.

MENYHÉRT Gáspi, Gáspi, mit sirán-
kozol? Idejöttünk, visszamegyünk,
ahogy elterveztük.

GÁSPÁR De mi volt az alatt? Mi tör-
tént közben? Mit láttál, mit láttam,
minek kellett megtörténnie, mit
akart a csillag, hova vitt a csil-
lag, miféle csillag volt? Mi a hét-
szentséget akartunk mi, és mi
lett belőle? Mire vártunk, mire
jöttünk? Boldizsár, te nem veszel
észre semmit? Mi van veled, Boldi,
nem veszed észre, hogy meg-
változtunk? Jöttünk, mentünk,
megmenekültünk, megbújtunk,
megmenekültünk, lopakodtunk,
de közben megváltoztunk. Boldi,
valld be, hogy nem ezt reméltük,
nem ezt akartuk, a kincseket itt
hagytuk, de azt sem tudjuk, hogy
hol és kinek. Nincs már kincs, amit
magunkkal hoztunk, de van teher,
amit viszünk haza. Ezt a terhet

magunkkal visszük, és nem tudjuk többé ledobni. És a kisgyerek, aki megmenekült, hogyan gondol majd azokra a kisgyerekekre, akik nem élhettek tovább?

14. kép

1. ASSZONY Virágot vettem a temető mellett.
2. ASSZONY A temető mellett lehet kapni a legszebb virágokat.
3. ASSZONY Világosvörös és lila petúniákat vettem, mert szeretem ezeket a színeket, és a virágok olyan jól illenek a kis sírokra.
1. ASSZONY Virágot viszünk a sírokra.
2. ASSZONY Emlékezünk.
3. ASSZONY Én is emlékszem.
1. ASSZONY Virágot viszek és emlékszem.
2. ASSZONY Ebéd előtt viszem a virágot.
3. ASSZONY Mindent előkészítettem, hogy az ebéd időben meglegyen, hogy miután kitettem a sírokra a virágot, még legyen időm az ebédet is tálalni. Az én jó kis katona férjem elégedett legyen.
2. ASSZONY Az én férjem ajándékot hoz haza, mindig gyengéd, és gondol arra, hogy mit szeretek.
1. ASSZONY A virágot szépen elültettem arra, akit elvesztettem, és majd kijárok és öntözöm, és mindig szépen és rendezetten öltözöm, miközben viszem a virágot a temetőbe.
2. ASSZONY Én is válogatok a ruhák között, mielőtt elindulok, hogy virágot vigyek a temetőbe.
3. ASSZONY Nyakláncot is veszek, mert meztelennek érzem magam, ha nincs gyönyörű, drága nyaklánc a nyakamban.

1. ASSZONY Gondosan elültetem a virágot, és ha elültettem, megállok egy kicsit és sírok.

2. ASSZONY Én is szoktam sírdogálni a virágültetés után.

1. ASSZONY És megkérdezem, hogy mért kellett ennek így történnie.

3. ASSZONY Kár kérdezni. El kell fogadni.

2. ASSZONY Így történt, és kész.

3. ASSZONY Így rendeltetett.

1. ASSZONY Abbahagyom a sírást, mert belenyugszom, hogy így kellett történnie.

2. ASSZONY És otthon odafigyelek, hogy szépen megterítsem az asztalt, és megetessem az uramat és a vendégeket.

15. kép

MENYHÉRT A halálra ítélt csecsemő megmenekült.

BOLDIZSÁR De mi nem menekültünk meg a halálra ítélt csecsemőtől.

MENYHÉRT Ő hozza majd a szeretetet és az igaz hitet.

GÁSPÁR Mindig hozzák azt az igaz hitet, mindig.

MENYHÉRT De ez az igazi igaz hit lesz.

GÁSPÁR Csak nem képezed, hogy nem hoznak még igazibb igaz hitet?

BOLDIZSÁR Ti nem bölcsek vagytok, hanem felületes fecsegők.

GÁSPÁR Kérlek, ne sértegezz.

MENYHÉRT Miért mondd ezt?

BOLDIZSÁR Mert bagatellizáljátok a dolgot. Nem fogjátok fel a jelentőségét, hogy mi történt.

MENYHÉRT Dehogyan, dehogyan isnem.

GÁSPÁR Csillag, születés, új király, arany, tömjén, mirha. Mi a fenét akarsz még?

BOLDIZSÁR Látszólag nincs gyengébb és védtelenebb teremtmény, mint egy ma született csecsemő, de ő a világ jövője.

GÁSPÁR Te felkelted bennem a látnokot.

MENYHÉRT Szent Isten!

BOLDIZSÁR Éppen azt szerettem volna. Bőven bődüljön belőled a látnok.

GÁSPÁR Ne haragudj, még semmi sem történt, csak néhány védtelen és teljesen mellékes oldalági csecsemőt lekasaboltak. Ez magában nulla. Kis, helyi érdekű epizód.

MENYHÉRT De rá eddig vigyázott a csillag, a sors, a véletlen, az angyalok.

GÁSPÁR A statisztika, a rosta lyuka, az Atyaúristen.

BOLDIZSÁR Ilyen finoman, a lepkeszárny libbenésénél könnyedebben lép be a váratlan változás. Már sorakoznak az ellenállók és az igazság bajnokai, az igehirdetők és az inkvizítorok, az igazság terjesztői, a hittérítők, a bosszúállók, a megvilágosítók, és készenlétben áll az ember teljes állati érzelmvilága. Tudjátok, mi az az átszellemült lelkesedés?

MENYHÉRT Az a legmagasztosabb, legszebb emberi tulajdonság.

GÁSPÁR Magasztos lelkünk legtisztább megdicsőülése.

BOLDIZSÁR Lehet, de az is biztos, hogy a legsötétebb, legmélyebb múltunkból hoztuk magunkkal, ősiobb, mint a kezünk tíz ujja, ősiobb, mint a tüdőnk és a vérkeringésünk, olyan ősi, mint az egymás felé korbácsoló szerelem és a bajtársiasság.

MENYHÉRT És ez mit jelent?

GÁSPÁR Mit akarsz ezzel mondani?

BOLDIZSÁR Most csak annyi látszik, hogy csecsemő született, és kis

mészárlás történt egy eldugott, jelentéktelen faluban, de ez bármilyen mulandónak tűnik, végzetes változásnak a jele. Profécíák, igazságok, eretnkségek, másként gondolkodók, igazhitűek, megtértek és rosszul térítettek, a régi védelmezői, az új igehirdetői megszervezik a kivégző apparátust, és betöltik a kozmoszt a hitek áldozatainak füstjével.

GÁSPÁR Én nem ezt látom.

MENYHÉRT Én sem.

GÁSPÁR Te mit látsz?

MENYHÉRT Katedrálisokat, körmeneteket szépen épített városok közevetén vonulva, zsolozsma szól és rekviem, finom asszonyi kezek zászlókat hímeznek, nagy hozzáértéssel harangot öntenek.

GÁSPÁR Én meg azt látom és csodálom, hogy fegyvert kovácsolnak finom ötletekkel és odafigyeléssel, robbanóanyagokat készítenek, dúdolnak hozzá több szólamban, hangszereket készítenek, hogy jó kedvvel menjen az emberi játék.

BOLDIZSÁR Kicsi gyermek születik rejtve, szinte senki sem tud róla.

GÁSPÁR És más mederben folyik tovább az élet.

BOLDIZSÁR Legyünk hálásak, hogy ezt megtudtuk.

MENYHÉRT Legyünk hálásak, hogy tanúi lehettünk.

GÁSPÁR Legyünk hálásak, hogy része vagyunk, köszönjük meg az égnek.

FÜGGÖNY

A szövegzenész és a királyok

Az íróemberek többsége arra törekszik, hogy markáns műveket hozzon létre, dús és rétegzett tartalommal, ám helytakarékosan – kevés jelre sok hordoznivalót bízva. A szövegbe konnotációk, sejtetések, kulturális patettek pakolódnak, amelyek mind arra várnak, hogy az olvasó olvasatában kibomoljanak. A tömött csomagtartóval legtöbbször együtt jár a hangulati gazdagság és a belső dinamikusság, amit a cselekmény fordulatossága vagy a szereplők lelki átalakulása szolgálhat. Az író tehát feltételezi, hogy írása akkor hat élmény- és életszerűen, ha széles skálán játszik. Ha egy műből rövidebb szövegrészt emelünk ki, valószerű, hogy a rejtett tartalmakat, illetve a lehetséges drámát, „fejlődést” nem észleljük, ám nagyobb terjedelem áttekintésekor, a visszautalások révén felerősödnek bennünk a jelzések, és érezhetjük, hogy beavatódtunk.

Egészen másfajta alkotói megközelítés tapasztalható Novotny Gergelynél. A makacs ismétlődések első olvasatban „szűkösség”, statikusság érzetét keltik nála, ha hosszabb írásából rövid részletet emelünk ki, a mondanivalót gyorsan azonosítjuk, ha viszont bővítjük a meritést, zavarba ejt a repetáció. Novotny ismétli a mondanivalóját, olyasfajta hangszeres bekapcsolódásokkal – de az addig kimondotthoz mint dallamhoz szinte mániákusan ragaszkodva – oldva csak a monotóniát, amilyenek leginkább Ravel Bolerójában tapasztalhatók. Először csak suttognak valamiről, ketten, egymás között, mintha fuvola dűnnyögne, ám aztán ugyanazokat a szavakat ugyanabban a dallamban hegedűk, trombiták és üstdobok kiabálják már szét. A kulcsszavak ezzel el is hangzottak: hangszerek és dallamok. Mi történik egy megállapítással, ha ismétlődik? Zenévé válik, a zene pedig nem más, mint jel, a beszédet ősiségben messze megelőző hangalaki érzelmkövetítés.

A prózai szövegek, történetek, mesék gyakran vitára, állásfoglalásra készítetnek, ezzel szemben a zene – vagy a megzenésített szöveg, ének – nem provokál, hanem elfogadtat. Közvetít – nem gondok láncolataként mutatja be a világot, hanem mint érzelmileg megélhető (megélendő) valóságot.

Novotny írásai – amelyek mégiscsak írások, történetmondások, bármennyire is zenei elemekkel játszanak – hatásukat tekintve felrázások, ráébresztések, ráhangolások, megbékéltetések és lelki gyógyítások. A regös-szövegek lehettek régen ilyenek, amelyek konok ismétléseikkel a zord és véres valóság bemutatásának sokkoló erejét csillapíthatták, tehették emészthetővé a közönség számára. A félelem nélküli élet mindig fontos volt az embereknek, és a félelmen csak úgy lehetünk úrrá, ha – ködösítés, mellébeszélés és menekülés helyett – szembenézünk az okaival, eredetével.

Félelmek, illúziók, csodavárás – ezekkel küzd az ember, ezektől próbál szabadulni, miközben két kézzel kapdos utánuk. Keressük a mindennapokban a szakralitást, a csodás jeleket, a „vezérlő csillagot”, babonás jelölvasások útvesztőiben ténfergünk, miközben az egyetlen nagy csodára, a létezésre csukva marad a szemünk. Hisszük, hogy az élet mindig picit jobbá válik, hogy a jelen már derengőbb, mint a tegnap, a „sötét múlt”, és a holnap a mánál is napfényesebb lesz. Valóban hit ez, mert jobbító munka – a lélek emelése, a szeretet sugárzása – nincs mögötte. Mitől válna szebbé a jövő, ha a démonainkat – sa-

ját lelkünk démonait! – egyre csak hurcoljuk tovább, nappalból az éjszakába, éjszakából a nappalba? Napról napra.

Életünk démonizált, egyénileg és közösségi szinten egyaránt. A hatalom sötét erők kezében van mindenkor, a hatalom természetéből ugyanis egyenesen következik, hogy bűnnel, véres kézzel, a lelkiismeret módszeres felszámolásával lehet csak birtokába jutni és gyakorolni. Ennél is fontosabb felismerés viszont, hogy a hősök, akik a hatalom ellenében, vagy néha csak attól függetlenül működnek, „véletlen hősök”, a szerepükbe belekeveredő és az utókor által felkent hősök, akik valós lényükben és valós történetükben általában csetlő-botló, egyéni boldogulásukat kereső kispolgárok vagy áldozatok voltak.

Kegyetlen igazságok ezek, amelyek szomorú képet festenek az emberről, Novotny értelmezésében azonban a legszomorúbb, hogy jelen korunkra nem tudjuk-merjük az ismeretet vonatkoztatni – mert minden tévedés oszoljon, az örök mára a fentiek fenntartás nélkül érvényesek. Lehet, hogy a „beállítás-szakértők” sokkal kifinomultabb módszerekkel dolgoznak manapság, de a háttérben ugyanaz a hatalmi elv munkál, ugyanazzal az otromba önzéssel, agresszivitással és őrjöngő uralomféltéssel. Mindig, újra és újra mesélni kell az emberről, el kell mesélni, hogy az ember személyiségének az önzés és a mohóság az alapja, és mindaddig, amíg ez nem változik – márpedig, látható, az ember nagyon nehezen változik –, a társadalmi együttélés minőségében sem várható elmozdulás. Már nagyon sok mese, és évezredek óta erről mesél – bár a beállítás-szakértők álnépmeséi is itt kerengenek köztünk és bennünk (a jó hatalomról és a hatalommal békében élő, ügyes, „önérvényesítő” polgárokról).

Hallgassuk az öreg regőst, és figyeljünk a „lepkeszárny libbenésénél könnyedebben belépő váratlan változásra”. Aki szembenézett a valósággal, a sötét zugokkal, a kút fenekéig – az hihet csak igaz hittel az ember jóságában.

Kállay Kotász Zoltán

Novotny Gergely 1925-ben született Budapesten. A budai Szent Imre Ciszterci Gimnáziumban érettségizett, ahol a zene-tudós Rajeczky Benjámin volt az egyik tanára. A középiskolával párhuzamosan járt a Zeneakadémiára, Váczi Károlytól tanult klarinétozni, de mesterei voltak Kodály Zoltán, Kósa György, Molnár Antal és Weiner Leó is. 1945-ben a Szegedi Nemzeti Színház, 1947-től a Fővárosi Zenekar, később az Állami Hangversenyzenekar klarinétművésze. 1979-ben ment nyugdíjba. Már nyugdíjas éveire esett zenetanári működése.

Az 1960-as évek közepén jelentkezett először abszurd drámáival, ezek némelyike – mint például a *Mire behozzák a narancslevet* – hosszas huzavona, politikai mérlegelés után színpadra került, többségük azonban csak gépiratban, kéz alatt terjedt, a tiltott műveknek kijáró felfokozott, de persze korlátozott körű figyelemmel. Az abszurd drámák abszurd sorsa később sem változott, Novotny így arra rendezkedett be, hogy drámáit, illetve verseit,

prózáit és egyéb „besorolhatatlanságait” a fióknak írja. Később, 1990 után – elsősorban a Liget folyóirat szerkesztőinek, Horgas Bélának és Levendel Júliának a jóvoltából – már publikálási lehetőséget kapott, ám életművének jelentős része így is kiadatlan maradt. 2003-ban hunyt el.

A *Háromkirályok*ban Novotny a hatalom természetét vizsgálja az ismert bibliai történet időbeli és értelmezési kereteinek szétfeszégetésével. Egyszerű, ám mégis sokkoló következtetésekre jut, melyeket a szakralitás mítoszának rombolása mellett a túlélési ösztön tébolyítóan erős valóság-meghatározó jelenlétével fest alá. A dráma jellegének – amellyel a szerző pályázott vele – a „Harapós bárány”-t választotta, Novotny ezzel sok mindent elárult arról, hogy milyen pontos, telibe találó, leleplező erejű megfogalmazásokra törekedett, és mit érzett a saját írói feladatának.

Reménykedjünk, hogy a *Háromkirályok* mostani megjelenése utat nyit Novotny Gergely további, lappangó művei felé!

Napkút Kiadó Kft.
1043 Budapest, Tavasz u. 4.
Telefon: (1) 225-3474
Mobil: (70) 617-8231
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szerkesztő: Kállay Kotász Zoltán
Szöveggyondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence
ISSN 1787-6877
ISBN 978 963 263 464 7